

VILNIAUS MIESTO VIETOS PLĖTROS
2016 – 2022 METŲ STRATEGIJA

ORIGINALAS

Vilnius 2021

TURINYS

I. ĮVADAS.....	3
II. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS.....	4
III. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA STRATEGIJA, ANALIZĖ	8
IV. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ LENTELĖ.....	22
V. STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI	28
VI. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	32
VII. INTEGRUOTAS IR NOVATORIŠKAS STRATEGIJOS POBŪDIS.....	33
VIII. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	34
IX. STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS	42
X. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS	46

I. ĮVADAS

Vilniaus miesto „Šiaurinės“ ir „Pietinės“ tikslinių teritorijų bei Žirmūnų ir Naujininkų seniūnijų vietos plėtros strategija (toliau – Vilniaus tikslinių teritorijų strategija) skirta įgyvendinti Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi su ES patvirtinta 2014-2020 metų veiksmų programos 8.6 investicinio prioriteto "Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas" 8.6.1 uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir Vilniaus ITV programoje keliamo tikslą „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ bei 2.3. uždavinį „Didinti socialinę integraciją, bendruomenių vaidmenį, skatinant socialiai pažeidžiamų asmenų verslumą, aktyvų dalyvavimą darbo rinkoje“.

Vilniaus tikslinių teritorijų strategija parengta Vilniaus miesto tikslinės teritorijos vietos veiklos grupės (toliau – VVG), sudarytos iš Vilniaus pietinės, šiaurinės teritorijos ir susietų teritorijų bendruomeninių ir nevyriausybinių organizacijų, verslo asociacijų ir įmonių bei Vilniaus miesto savivaldybės atstovų.

Rengiant strategiją buvo naudojamosi Vilniaus miesto 2014-2020 m. teritorijų integruoto vystymo programa bei duomenimis iš Vilniaus miesto bendrojo plano, Vilniaus darbo biržos ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos padalinių duomenų, Statistikos departamento duomenys, apklausti tikslinės teritorijos gyventojai – potencialūs strategijos įgyvendinimo veiklų dalyviai, organizuoti susitikimai ir diskusijos, taip pat apklausti skirtingų sričių ekspertai, kurie atsakė į specialaus klausimyno klausimus ir dalyvavo diskusijose.

Strategijos rengimo tikslas – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir bendruomenių socialinę integraciją Vilniaus miesto tikslinėje teritorijoje.

Strategija bus įgyvendinama 2016–2022 m.

II. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

Investicijos į miesto urbanistinę viešąją infrastruktūrą 2014-2020 m. laikotarpiu yra planuojamos pagal ES šalyse senbuvėse patikrintą, integruotų teritorinių investicijų instrumentą. Jo esmė – investicijų planavimas, koordinavimas, koncentravimas ir integravimas apibrėžtose tikslinėse teritorijose. Tikslinės teritorijos turi du ryškius bruožus:

- a) jose koncentruojasi įvairios socialinės, ekologinės ir kitos problemos;
- b) jos turi gerą ekonominio ir urbanistinio augimo perspektyvą.

Taip pat nurodoma, kad teritorija, kuriai rengiama vietos plėtros strategija gali būti miesto dalis, kurioje gyvena nuo 6 tūkstančių iki 150 tūkstančių gyventojų; bent po vieną vietos plėtros strategiją turės būti rengiama teritorijose, visiškai ar iš dalies sutampančiose su šių miestų savivaldybių išskirtomis tikslinėmis teritorijomis, prisidedant prie integruotų teritorijų vystymo programų įgyvendinimo (Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės - įsakymas Nr. 1V-36 2015m. sausio 22 d.).

Atlikus sisteminę urbanistinę analizę, 2014-2020 metų finansavimo laikotarpiui Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje (Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2014 m. liepos 9 d. sprendimu Nr. 1-1921) išskirtos dvi tikslinės, kompleksinės plėtros teritorijos - „Šiaurinė“ ir „Pietinė“. Šių teritorijų ribos tik iš dalies sutampa su administracinėmis Savivaldybės seniūnijų ribomis, nes jas nustatant svarbesni kriterijai buvo urbanistinių, socialinių, aplinkosauginių problemų sklaida ir preliminaros galimų pertvarkymo projektų įgyvendinimo zonos. Dėl strategijos įgyvendinimo kompleksškumo, laikydamiesi strategijų rengimo taisyklių į tikslines šios strategijos teritorijas įtraukiame ir gretimas Vilniaus miesto Žirmūnų bei Naujininkų seniūnijų teritorijas. Tokiu būdu visi strategijos tikslinės teritorijos gyventojai gali būti atrenkami į tikslines grupes. Pagal Vilniaus miesto bendrąjį planą tikslinės teritorijos patenka į miesto centrinio branduolio plėtros zoną.

„Pietinė“ tikslinė teritorija (Naujamiesčio – Paupio (apimanti gretimas, Lazdynų, Vilkpėdės, Naujininkų, senamiesčio ir Rasų teritorijas)), apima 8,9 km² plotą, jungia didžiąją Naujamiesčio seniūnijos dalį, šiaurines Naujininkų bei Vilkpėdės seniūnijų dalis, pietines Lazdynų, Senamiesčio dalis ir nedidelę Rasų seniūnijos dalį (Markučių rajono dalį). Jos specifinis bruožas – apleistos, neefektyviai naudojamos pramonės ir komunalinio ūkio teritorijos ir dehumanizuota zona palei geležinkelį ir Kauno gatvę. Dalyje šių teritorijų jau prasidėjusi konversija, tačiau ji nėra pakankamai sparti ir kardinali. Teritorijoje aktuali ikikarinio ir sovietinio laikotarpio gyvenamųjų namų kvartalų kompleksinė renovacija. Pabrėžtina, kad teritorijai būdingos triukšmo, aplinkos, oro ir grunto užterštumo problemos, trūksta želdynų, menkos galimybės rekreacijai. Geležinkelio stoties rajonui būdingas aukštas nusikalstamumas, didelis viešosios tvarkos pažeidimų skaičius.

Teritorijoje gyvena 39,9 tūkst.. gyventojų, arba 7,4 proc. visų vilniečių. Dauguma teritorijos gyventojų yra vyresnio amžiaus, didžiausią gyventojų dalį sudaro 50-59 metų amžiaus grupė. Jai tenka 15,9 proc. visų „Pietinės“ teritorijos gyventojų. „Pietinės“ teritorijos gyventojai pasižymi daugiatautiškumu – be lietuvių čia gyvena didelė dalis lenkų, rusų ir kitų tautybių atstovų.

Pagal Vilniaus socialinės paramos centro ir Vilniaus darbo biržos duomenis čia gyvena nemažai potencialių BIVP tikslinių grupių gyventojų: darbingų, bet nedirbančių asmenų, t.y. jaunimo, darbingų pensinio amžiaus asmenų, šeimų, prižiūrinčių neįgalius šeimos narius.

„Pietinė“ teritorija pasižymi nesaugumu - visą parą dideli žmonių srautai, stoties rajonas ir šalia esantis romų taboras lemia didelį chuliganizmą, apiplėšimų ir smulkių vagysčių skaičių. Dažna priklausomybė svaiginančioms medžiagoms ir smurtas šeimose.

Naujamiestis – pagrindinė „Pietinės“ tikslinės teritorijos dalis, tai perspektyvus ir gyvas rajonas, įsikūręs labai patogioje vietoje šalia miesto centro. Ribojasi su Vilkpėde, Senamiesčiu, Naujininkais, šiaurinėje dalyje – su Nerimi. Naujamiestis užima 4,8 km² plotą. Seniūnijoje yra apie 28 tūkst. gyventojų. Palanki geografinė padėtis lemia gyventojų tankumą ir privataus kapitalo bei valstybinių įstaigų sutelktumą. Kadangi ši teritorija yra arti centro todėl yra patraukli nekilnojamo turto vystytojams, čia vis daugiau keliiasi jaunų aukštesnes pajamas turinčių vilniečių, kuriasi nauji verslai. Čia kyla verslo centrai, kuriasi menininkų, dizainerių, fotografų dirbtuvės ir studijos. Šioje teritorijoje kuriasi daug jaunimo kūrybinių iniciatyvų – klubai „Kablys“, „Loftas“, „Peronas“ ir kt., statoma daug gyvenamosios paskirties pastatų, kuriuose įsikuria jauni, aukštesnes pajamas gaunantys vilniečiai („Oslo namai“, „Kauno – Algrido“, „Švitrigailos namai“ ir kt.). Naujamiestis yra laikomas vienu perspektyviausių Vilniaus rajonų. Tai sukuria naują potencialą ir poreikį greičiau spręsti su teritorijos tinkamumu gyventi susijusias prolemas, kurios buvo išvardintos.

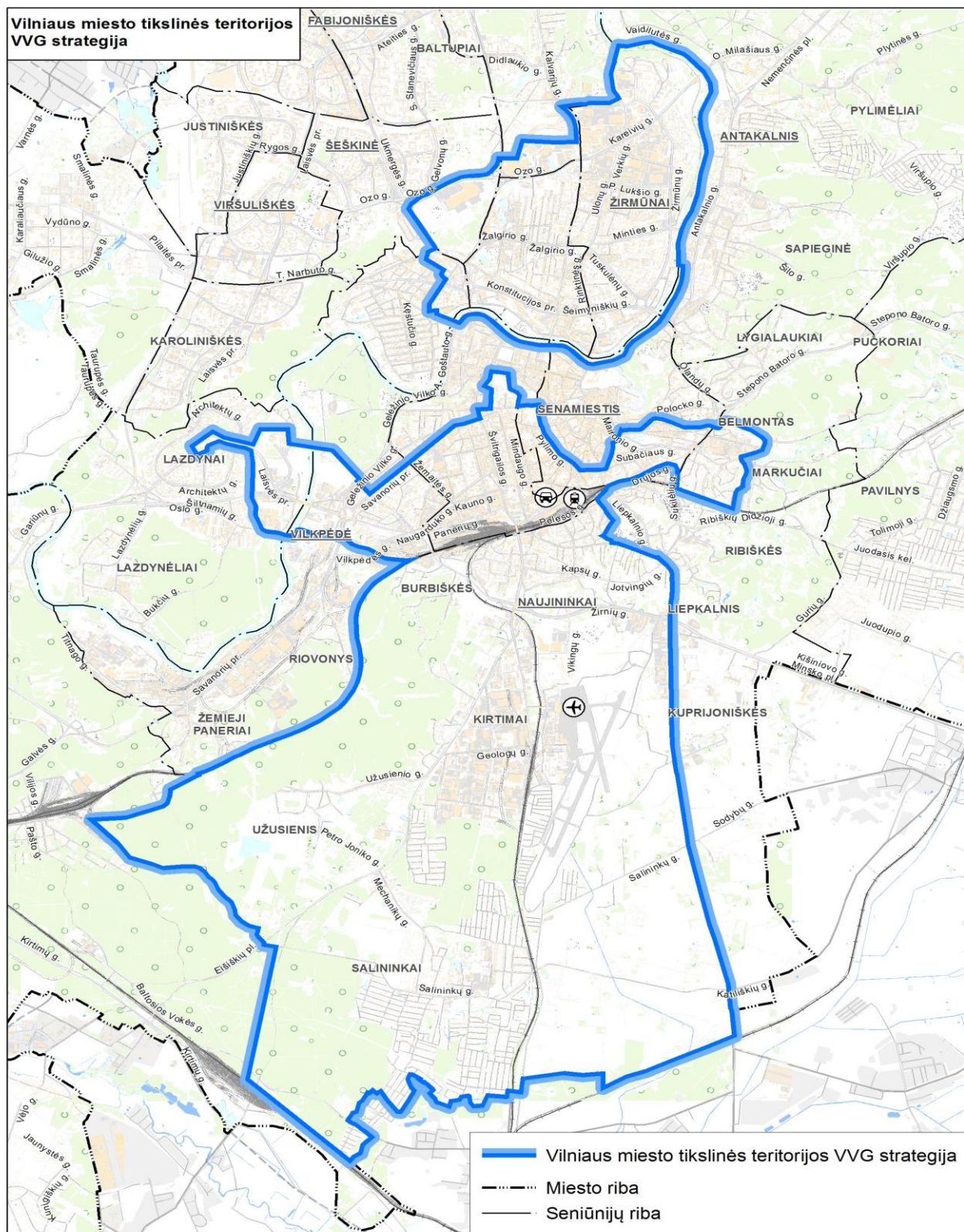
Naujininkų seniūnija yra Vilniaus miesto pietinėje dalyje. Nuo senamiesčio ir centro atskirta geležinkeliu. Yra paštas, bažnyčia, koplyčia, karaimų ir totorių kapinės. Vakarinėje Naujininkų dalyje – Burbiškių parkas ir Panerių miškas, pietuose – Užsalių miškas ir kolektyviniai sodai Salininkuose, seniūnijos viduryje yra Kirtimai – pramoninis rajonas, į rytus nuo jų – Vilniaus oro uostas. Užima 41,1 km² teritoriją ir talpina 33,5 tūkst. gyventojų. Per Naujininkus eina pagrindinis kelias Vilniaus tarptautinio oro uosto ir senamiesčio. Tai vienas specifiškiausių miesto rajonų dėl seniūnijos teritorijoje gyvenančios romų bendruomenės. Naujininkų seniūnijoje yra teikiamos socialinės, juridinės, švietimo, sveikatos, laisvalaikio užimtumo paslaugos. Vilniaus miesto socialinės paramos centro duomenimis, Naujininkų seniūnijoje yra didžiausias socialinės rizikos ir socialinių įgūdžių stojančių šeimų bei jose augančių vaikų skaičius. Aktualūs vaikų trumpalaikės socialinės globos, socialinių įgūdžių ugdymo dienos centruose, socialinių, darbinių, higieninių įgūdžių ir socialinio atsparumo ugdymo, vasaros stovyklų organizavimo klausimai. Ypač problemiški romų bendruomenės gyvenamojo būsto, švietimo, socialinių įgūdžių ugdymo, integracijos į darbo rinką klausimai.

„Šiaurinė“ tikslinė teritorija (Šnipiškių – Žirmūnų (apimanti nedideles gretimas Žvėryno, Šeškinės, Verkių teritorijas)) kuri apima Šnipiškių seniūniją, vakarinę Žirmūnų seniūnijos pusę ir nedideles pietines Šeškinės, Žvėryno bei Verkių seniūnijų dalis. Tai 8,3 km² ploto teritorija, kurioje gyvena 39,0 tūkst. gyventojų. Joje išsidėsčiusi didelį augimo potencialą turinti naujojo daugiafunkcio Vilniaus centro dalis, kurioje yra didelės teritorijų konversijos, gyvenamųjų rajonų renovacijos, pramogų, sporto ir poilsio kompleksų formavimo ir gamtinės aplinkos pritaikymo aktyviam poilsiui galimybės. Teritorijoje aktualus Neries upės pakrančių ir Neries senvagės teritorijų pritaikymas aktyviam poilsiui, rekreacijai, dviratininkų ir pėsčiųjų reikmėms. Kita vertus, šiai teritorijai būdingos aplinkos, oro ir grunto užterštumo problemos, želdynų, socialinės infrastruktūros stoka, socialinių patologijų židinyje Šnipiškėse.

Žirmūnų seniūnija yra Vilniaus šiaurinėje dalyje. Užima 8,5 km² plotą arba 2,1 proc. visos Vilniaus miesto teritorijos. Ji yra didžiausia gyventojų skaičiumi seniūnija Vilniuje (47,4 tūkst. gyventojų - 9 procentai visų Vilniaus gyventojų). Žirmūnų seniūnija ribojasi su Antakalnio, Senamiesčio, Šnipiškių bei Verkių seniūnijomis. Šiauriniai Žirmūnai ribojasi su Vilniaus Kalvarijomis Verkių regioniniame parke. Per kelis pastaruosius dešimtmečius Žirmūnai ėmė sparčiai vystytis. Buvo sutvarkytas Šiaurės miestelis, pradėjo veikti didžiuliai prekybos centrai, aktyviai veikia smulkus ir vidutinis verslas.

Šiaurinė tikslinė teritorija apima 70 proc. Žirmūnų seniūnijos, Pietinė tikslinė teritorija apie 10 proc. Naujininkų seniūnijos. Tokiu būdu bendras Vilniaus miesto vietos plėtros strategijos teritorijos gyventojų skaičius yra apie 120000 gyventojų.

1 pav. Tikslinių teritorijų ribos

Tiesioginė, kompleksinė įtaka susieta teritorija – tai tikslinės Šiaurinę ir Pietinę teritorijas į bendrą miesto branduolį jungianti zona, kurioje stipri tiesioginė kompleksinė tarpusavio įgyvendinamų priemonių įtaka ir joje būdingas tos pačios viešosios infrastruktūros naudojimas. Tai teritorija, apimanti 57 km², turinti beveik 240 tūkst. gyventojų. Administraciniais ryšiais susieta teritorija – tai teritorija Vilniaus miesto savivaldybės administracinėse ribose, apibrėžiama visų pirma žemėvaldos ir žemėnaudos, susisiekimo, kitų savivaldybės viešųjų paslaugų administravimo funkciniais ryšiais. Tai teritorija, apimanti 400 km² ir turinti beveik 540 tūkst. gyventojų. Investicijas į socialinę ir techninę infrastruktūrą šiose teritorijose planuojama derinti tarpusavyje pagal temas ir teritorijų ryšį. Didelį šios teritorijos plotą lemia viena aštriausių Vilniaus miesto problemų – nuo centro nutolusių gyvenamųjų teritorijų susisiekimo organizavimas.

Strategijos tikslinės grupės:

- Socialinę atskirtį patiriantys asmenys.
- Neaktyvūs darbingo amžiaus asmenys, neregistruoti Lietuvos darbo biržose.

III. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA STRATEGIJA, ANALIZĖ

Vilniaus miesto „Pietinės“ ir „Šiaurinės“ tikslinės bei Žirmūnų ir Naujininkų seniūnijų teritorijos analizė remiasi Vilniaus ITV programos analize ir Vilniaus ITV programos pateiktomis stiprybėmis ir galimybėmis, yra tiesiogiai susieta su Vilniaus ITV programos uždaviniais ir jų įgyvendinimo priemonėmis. Taip pat Vilniaus miesto „Pietinės“ tikslinės teritorijos analizė siejasi su kitomis įvade nurodytomis Vilniaus miesto savivaldybės programomis, planais ir Vilniaus regiono plėtros planu iki 2020 m.

Atkreiptinas dėmesys, kad rengiant šią strategiją nebuvo techninės galimybės (Vilniaus mieste nepakankamai vykdoma tyrimų konkrečių seniūnijų mastu, ši strategija tai vienas iš pirmųjų žingsnių, siekiant vertinti kiekvienos seniūnijos socio-ekonominę padėtį bei tikslingai ją gerinti) atlikti tikslią būtent „Pietinės“ ir „Šiaurinės“ tikslinės bei Žirmūnų ir Naujininkų seniūnijų teritorijos statistinę analizę, todėl atlikenat analizę buvo remtasi jau egzistuojančiais (tyrimų analizė) duomenimis, kurie visiškai atspindi ir reprezentuoja taip pat ir mūsų išskirtas tikslines teritorijas. Norint gauti daugiau reikalingų įžvalgų buvo apklausti skirtingų sričių, darbuotojai ir ekspertai, kurie leido daryti kokybinę analizę.

Gyventojų skaičiaus pokyčiai. 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybėje gyveno 539,7 tūkst. gyventojų (18,3 proc. šalies gyventojų). Vilniaus miesto savivaldybės demografinė raida atitinka pasaulinius demografinės raidos scenarijus – didėjantį urbanizacijos lygį. Jungtinių Tautų Organizacija prognozuoja, kad miestų gyventojų nuolat daugės: 2015–2020 m. – po 1,84 proc.; 2020–2025 m. – po 1,63 proc.; 2025–2030 m. – po 1,44 proc. 2050 m. pasaulio miestuose jau gyvens mažiausiai du trečdaliai visų pasaulio gyventojų. 2009–2011 m. Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus augimas buvo pristabdytas ekonomikos nuosmukio ir migracijos į užsienį, tačiau 2012 metais gyventojų skaičius Vilniaus miesto savivaldybėje vėl ėmė augti. 2012–2014 m. pasiektas vidutinis 3,2 tūkstančių (0,6 procento) gyventojų skaičiaus padidėjimas kasmet. Vilniaus miesto savivaldybė buvo vienintelė iš 5 didžiausių šalies miestų savivaldybių, kurioje gyventojų skaičius 2012–2014 m. didėjo. Teigiami pokyčiai matomi ne tik atvykusių į Vilniaus miesto savivaldybę (išvykusių iš Vilniaus miesto savivaldybės) gyventojų statistikoje, bet ir teigiamame natūraliame prieaugyje. 2012 m. Vilniaus miesto savivaldybėje 1000 gyventojų gimė 13,6 naujagimių (Lietuvoje atitinkamai – 11,3), o mirė 10,6 žmonių (Lietuvoje – 13,5). Nuo 2001m. iki 2013 metų 1–6 metų amžiaus vaikų padaugėjo nuo 31,2 tūkst. iki 38,2 tūkst. Tokios tendencijos išlieka ne tik Vilniuje, bet ir miestą supančioje metropolinėje zonoje: įvertinta, kad 2016 metais kartu su atvykstančiais dirbti, mokytis, apsipirkti arba nuolat besinaudojančiais Vilniaus mieste teikiamomis paslaugomis aplinkinių savivaldybių gyventojais miesto infrastruktūros naudotojų skaičius metų pabaigoje sieks apie 720 tūkstančių.

Vilniaus mieste vyksta ekonominės veiklos koncentracija. Vilnius yra svarbiausias šalyje užsienio investicijų traukos centras, 2013 m. į Vilniaus miesto savivaldybę buvo pritraukta 8,3 mlrd. eurų tiesioginių užsienio investicijų, arba 65,6 procento visų šalies tiesioginių užsienio investicijų. Tiesioginių užsienio investicijų augimas Vilniuje 2013 metais siekė 11 procentų. Vertinant, kad Lietuva išlieka viena sparčiausiai užsienio investicijas pritraukiančių Centrinės ir Rytų Europos regiono valstybių, galima spręsti, kad ir ateityje Vilniaus miesto (ir savivaldybės) ekonominis augimas labai priklausys nuo tiesioginių užsienio investicijų, ir su jomis susijusių ekonomikos sektorių – informacinių technologijų, verslo paslaugų plėtros. Pavyzdžiui, „The Financial Times“ tiesioginių užsienio investicijų projektų stebėsenos bazės „fDi Markets“ duomenimis, per pirmąjį 2014 m. pusmetį naujų užsienio investicinių projektų skaičius sumažėjo visame Centrinės ir Rytų Europos regione, tačiau Lietuvoje įgyvendintų projektų skaičius išaugo ketvirtadaliu. Pagal milijonui gyventojų tenkančius projektus Lietuva dvigubai lenkė Centrinės ir Rytų Europos regiono vidurkį, beveik dvigubai – Estiją ir beveik 7 kartus – Latviją. Ekonominės veiklos koncentraciją didele dalimi lemia Vilniaus miesto savivaldybei būdinga aukštos

kvalifikacijos darbo jėga. Aukštąjį išsilavinimą turi 42,4 procento vyresnių kaip 20 metų gyventojų (šalyje – 24,6 proc.) ir net 50 procentų 20–39 metų amžiaus gyventojų (šalyje – 33 proc.). Vilniaus mieste esančiose universitetinių aukštąjį išsilavinimą suteikiančiose aukštojo mokslo įstaigose 2013 metais parengta 15 tūkstančių specialistų su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu (53,2 proc. visų šalies specialistų su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu).

Vilniaus miesto savivaldybėje koncentruojasi didžioji dalis Vilniaus regiono paslaugų įmonių. 2013 m. Vilniaus mieste veikiančiose paslaugų įmonėse dirbo 135 tūkstančiai darbuotojų arba 90 procentų visų Vilniaus regiono paslaugų įmonių darbuotojų. Didelė paslaugų sektoriaus įmonių koncentracija (paslaugų sektorius yra imliausias darbo jėgai, vertinant pagal įmonių apyvartos ir dirbančiųjų santykį) lemia tai, kad registruoto nedarbo lygis Vilniaus miesto savivaldybėje 2011–2014 metais buvo vidutiniškai 2,6 procentinio punkto žemesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. Nedarbo lygis Vilniaus miesto savivaldybėje sumažėjo nuo 10,8 proc. 2011 metais iki 6,9 proc. 2014 metais, ir, 2014 m. duomenimis, buvo 6 mažiausias tarp visų šalies savivaldybių.

Vilniaus miesto savivaldybėje mokamas vidutinis bruto darbo užmokestis yra didžiausias šalyje, 2013 m. jis siekė 759,7 euro (buvo 113,4 euro, arba 17,5 procento aukštesnis nei vidutiniškai šalyje). Darbo užmokestis Vilniaus miesto savivaldybėje auga, tačiau jo augimo tempai yra kiek lėtesni, negu vidutiniškai šalyje (Vilniaus miesto savivaldybėje nuo 2011 m. – 7,9 proc., šalyje – 9,1 proc.). Nepaisant nedidelio skirtumų mažėjimo, Vilniaus miesto savivaldybėje mokami atlyginimai yra daug konkurencingesni nei šalyje ar Vilnių supančiame regione, o bruto darbo užmokesčio skirtumai kompensuoja transporto sąnaudas, todėl aplink miestą yra susidariusi aktyvios švytuoklinės migracijos zona, siekianti apie 40–50 kilometrų, ir Vilniaus miesto vystymasis iš esmės turi įtakos visos apskrities ekonominei ir darbo rinkos situacijai.

2012 m. Vilniaus apskrityje yra sukurta 38,5 % visos šalies BVP ir ši apimtis pastaruosius penkerius metus išlieka pastovi. Vilniaus apskrities ekonomika yra labiausiai jautri didmeninės ir mažmeninės prekybos bei profesinės, mokslinės ir techninės veiklos apimčių pokyčiams. Siekiant išvengti vieno ūkio sektoriaus dominavimo, būtina skatinti mažiau išsivysčiusių ekonominės veiklos sektorių plėtrą. Vis dėlto ūkio subjektų skaičius turėtų būti vertinamas kartu su šių subjektų generuojama pridėtine verte nacionalinei ekonomikai. Pagal Statistikos departamento pateikiamą informaciją pridėtinė vertė, tenkanti vienam užimtajam, 2013 metų kainomis yra žemiausia žemės ūkio, švietimo, žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos srityse. Įvertinus ūkio subjektų skaičių bei darbo našumą, akivaizdu, kad didžiausią neišnaudotą potencialą turi švietimo, žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriai. Tokią veiklą vykdančiams ūkio subjektams palengvinus plėtros galimybes, gali būti pasiektas bendrosios ekonomikoje generuojamos pridėtinės vertės padidėjimas, o kartu ir aukštesnės mažiau uždirbančių šių sektorių darbuotojų pajamos.

Vilniaus miesto pritraukiami **dideli migracijos srautai pasireiškia ir papildomomis socialinėmis ir sveikatos problemomis**. Nepaisant to, kad Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų sergamumo ir mirtingumo rodikliai, lyginant su šalies rodikliais, yra gana geri (pavyzdžiui, standartizuoto mirtingumo rodiklis yra 6 geriausias tarp šalies savivaldybių, o jaunesnių kaip 60 metų gyventojų 8 geriausias), tačiau miestui ir jį supančiam regionui būdingas aukštas standartizuotas mirtingumo nuo alkoholio sąlygotų priežasčių rodiklis. Taip pat išsiskiria rytinė šalies dalis, supanti Vilniaus miestą – 5 iš 10 blogiausių rodiklių turinčių Lietuvos savivaldybių yra Vilniaus apskrityje. Vertinant ir tai, kad nemažai blogiausių rodiklių turinčių savivaldybių (Neringos, Birštono, Kalvarijos) yra labai mažos, todėl „jautrios“ vienetiniams atvejams, galima teigti, kad Vilniaus regionas yra vienas iš labiausiai problemiško, vertinant alkoholio sukeliamų susirgimų ir mirčių aspektu. Lyginant su kitais didžiaisiais miestais, standartizuotas mirtingumo lygis nuo alkoholio sąlygotų priežasčių Vilniaus miesto savivaldybėje yra aukštesnis 1,5–2 kartus. Vertinant absoliučius mirtingumo nuo narkotikų sąlygotų priežasčių skaičius, skaičiai yra santykinai nedideli tarp mažesniųjų savivaldybių, tačiau išsiskiria 2

didžiųjų šalies miestų – Vilniaus, Klaipėdos miesto savivaldybės ir Vilniaus rajono savivaldybės. Susirgimų priklausomybėmis skaičius taip pat didelis (pagal užfiksuojamus naujus atvejus – antras blogiausias rodiklis šalyje).

Eil. nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius 2014 m.	Gyventojų (šeimų) skaičius 2015 m.
1	2	3	4
	Gyventojų skaičius¹, iš jų:	39 707	42 626
1.1.	vyrų	41 732	43 206
1.2.	moterų	97 975	99 420
1.3.	vaikai (iki 18 m.)	7 623	9 370
1.4.	darbingo amžiaus gyventojai, iš jų:	47 909	49 349
1.4.1.	darbingo amžiaus vyrai	64 164	64 812
1.4.2.	darbingo amžiaus moterys	83 586	84 537
1.4.3.	registruoti bedarbiai ³	4 724	5 385
1.5.	pensinio amžiaus gyventojai	03 955	03 561
2.	Šeimos ir vaikai		
2.1.	socialinės rizikos šeimos ir socialinių įgūdžių stokojančios šeimos ⁴	1 031	1 039
2.2.	vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose ir socialinių įgūdžių stokojančiose šeimose ⁴	1 734	1 741
2.3.	vaikus globojančios šeimos ⁵	601	599
2.4.	šeimose globojami vaikai ⁵	708	708
2.5.	įvaikinti vaikai ⁵	19	25
2.6.	smurtą patyrę vaikai ⁵	178	389
3.	Suaugę socialinės rizikos asmenys		
3.1.	asmenys, gavę ambulatorines paslaugas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant alkoholį	2 131 ⁶	
3.2.	asmenys, stacionariai gydyti dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant alkoholį	477 ⁶	
3.3.	asmenys, gavę ambulatorines paslaugas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant narkotines medžiagas	1 415 ⁶	
3.4.	asmenys, stacionariai gydyti dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant narkotines medžiagas	442 ⁶	
3.5.	benamiai	494 ⁷	
3.6.	nustatyti nauji tuberkuliozės atvejai ⁸	123	110
3.7.	nustatyti nauji žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) atvejai ⁹	7	5

1 lentelė. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas (paimta iš Vilniaus miesto savivaldybės 2016 metų socialinių paslaugų plano)

¹ Lietuvos statistikos departamento duomenys

² Vilniaus teritorinės ligoninių kasos duomenys

³ Vilniaus teritorinės darbo biržos duomenys

⁴ Vilniaus miesto socialinės paramos centro duomenys

⁵ VMSA Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenys

⁶ Vilniaus priklausomybės ligų centro duomenys (nuo 2015 m. kaupiami pagal naujus kriterijus)

⁷ Asmenys, įtraukti į Benamių ir elgetaujančių asmenų Vilniaus mieste apskaitos informacinę sistemą ir gavę socialines paslaugas per 2015 m. II pusmetį (nuo 2015 m. duomenys kaupiami pagal naujus kriterijus)

⁸ Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės duomenys

⁹ Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Vilniaus departamento duomenys

Mažėjantis fizinis aktyvumas yra viena pagrindinių antsvorio ir nutukimo priežasčių: tik 31 proc. Lietuvos gyventojų vyrų ir 27 proc. moterų mankštinosi laisvalaikio metu bent 30 minučių ne mažiau nei 4 dienas per savaitę. Augant šalies automobilizacijos lygiui, tokia fizinio aktyvumo forma kaip ėjimas į darbą ir iš jo pėsčiomis taip pat tapo mažiau populiaru tarp gyventojų: 1994 metais 29 proc. vyrų propagavo šią fizinio aktyvumo formą, kai 2012 metais – jau tik 23 %; atitinkamai tai buvo būdinga 27 % moterų 1994 metais, o 2012 metais – jau tik 18 %. Laikantis šioms tendencijoms yra aiškiai identifikuojamas nepakankamo fizinio aktyvumo sąlygojamas neigiamas poveikis Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų sveikatai: pagal apsilankymų ambulatorijose ir poliklinikose skaičių vilniečiai vis dažniau kreipiasi į specialistus dėl sveikatos sutrikimų. Kitaip tariant, visą Vilniaus regione užfiksuotą apsilankymų skaičiaus padidėjimą lėmė Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų sveikatos sutrikimai, o tai sudaro daugiau nei pusę visos šalies mastu užfiksuoto apsilankymų skaičiaus padidėjimo. Nepakankamą fizinį aktyvumą ir jo sąlygojamą poveikį sveikatai taip pat nulemia didelė skirtingų visuomenės grupių diferenciacija: teikiamų paslaugų kaina privačiame sektoriuje išlieka pakankamai aukšta ir šios paslaugos prieinamos tik didesnes pajamas gaunantiems miestiečiams.

Remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Vilniaus apskritis yra vienintelis Lietuvos Respublikos regionas, kuriame yra objektyvus ikimokyklinio ugdymo įstaigose esančių vietų trūkumas, tai yra Vilniaus regione esančių ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius yra mažesnis už vaikų skaičių. Detaliau nagrinėjant Vilniaus regiono savivaldybes, akivaizdu, kad didžiausią įtaką šiam vietų skaičiaus trūkumui turi Vilniaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų vietų trūkumas, kadangi Vilniaus miesto savivaldybėje aiškiai identifikuojamas didžiausias vietų trūkumas tiek absoliučiais skaičiais (1553 vietos), tiek procentine išraiška (5,7 %).

Socialinė situacija. Asociacijos „Lietuvos neįgaliųjų forumas“ užsakyto tyrimo „Paslaugų neįgaliesiems teikimo situacija Lietuvoje“ (2014-2015) ataskaitoje pažymima, kad 2012 m. Vilniaus miesto savivaldybėje gyveno 30017 neįgaliųjų, iš jų 28118 – darbingo amžiaus neįgalūs asmenys (šaltinis – Socialinės paramos šeimai informacinė sistema SPIS). 2015 m. neįgaliais pirmą kartą buvo pripažinti 12147 asmenys. Tyrimo ataskaitoje apibendrinama, jog mūsų šalyje neįgalieji sudaro apie 10-15 proc. visos populiacijos, o Vilnius priskirtinas grupei savivaldybių, kuriose neįgaliųjų dalis yra mažesnė, lyginant su kitomis savivaldybėmis.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Vilniaus miesto savivaldybėje 2015 m. gyveno 103,6 tūkst. pensinio amžiaus asmenų – tai sudaro penktadalį visų Savivaldybės gyventojų. Senyvo amžiaus asmenų socialinę grupę veikia įvairūs amžiaus sąlygoti faktoriai: pasitraukimas iš darbinės veiklos, mažos pajamos, sumažėję gebėjimai savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, sveikatos problemos, negalia, našlystė, dezorientacija greitai besikeičiančioje aplinkoje. Dėl didėjančio vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus ir mažėjančio jų fizinio aktyvumo, būtina ieškoti būdų sudaryti sąlygas šiems žmonėms gyventi pilnavertį gyvenimą. Pensinio amžiaus asmenų pasiskirstymas pagal specialiųjų poreikių lygį pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

2 lentelė. Pensinio amžiaus asmenų pasiskirstymas pagal specialiųjų poreikių lygį 2014–2015 m.

Pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas	2014 m.	2015 m.
didelių specialiųjų poreikių lygis	1652	1490
vidutinių specialiųjų poreikių lygis	946	755
nedidelių specialiųjų poreikių lygis	5	7
Iš viso:	2603	2252

Kiekvienais metais dėl ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų institucijoje skyrimo į Vilniaus miesto savivaldybę kreipiasi vis didesnis senyvo amžiaus ir suaugusių asmenų su negalia skaičius: 2014 m. kreipėsi 392 asmenys, 2015 m. - 417 asmenų. Atitinkamai šios paslaugos 2012 m. buvo teiktos 717 asmenų, 2013 - 746 asmenims, 2014 – 752 asmenims, 2015 – 826 asmenims.

Pastebima tendencija, kad asmenų, grįžusių iš laisvės atėmimo vietų, būsto, darbo, pajamų neturinčių asmenų, prekybos žmonėmis aukų traukos centru vis dažniau tampa Vilniaus miestas, kur lengviau bent minimaliai tenkinti pagrindinius žmogiškuosius poreikius, o didesnis socialinių bei sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas sudaro sąlygas išgyventi kritiniais gyvenimo atvejais. Benamių psichosocialinės ypatybės, t. y. neigiamas nakvynės namų įvaizdis, silpna motyvacija keisti gyvenimo būdą, ryškus asmenybės degradavimo laipsnis, sudaro ypač dideles kliūtis jų grąžinimui į visuotinai priimtinas gyvenimo sąlygas. Benamiams būdingos lytiškai plintančios infekcijos, ŽIV, AIDS, tuberkuliozė, diabetas, psichikos sutrikimai, traumos, pedikuliozė, o jų nenoras apsisvarinti, ribotos sveikatos patikrinimo galimybės sudaro sąlygas plisti užkrečiamoms ligoms ne tik įvairiose institucijose, bet ir visuomeniniame transporte, kitose viešose vietose.

2015 m. Vilniaus priklausomybės ligų centre stacionariai gydyti 477 asmenys dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant alkoholį, 442 asmenys – dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant narkotines medžiagas.

2011 m. pabaigoje pradėta kurti Benamių ir elgetaujančių asmenų Vilniaus mieste apskaitos informacinė sistema, kurią administruoja Vilniaus miesto socialinės paramos centras. Šioje sistemoje registruojami duomenys apie benamius ir elgetaujančius asmenis, jiems teikiamas socialines paslaugas ir piniginę paramą. 2015 m. buvo registruota 1980 asmenų, neturinčių nuolatinės gyvenamosios vietos, 2014 m. – 1596 asmenys, 2013 m. – 1294 asmenys. Pažymėtina, kad per 2015 m. antrąjį pusmetį socialines paslaugas gavo 494 iš 1980 asmenų.

Reikia pastebėti, kad dalis asmenų, kurie yra paleidžiami iš laisvės atėmimo vietų, neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, yra nutraukę santuokas, ryšius su artimaisiais, jų profesiniai įgūdžiai prarasti, o nedarbo lygis Lietuvoje kasdien auga. Tad socialinės paslaugos, susijusios su asmenų apnakvindinimu, laikino būsto suteikimu ir pan., yra itin aktualios. Socialinio būsto nuoma Lietuvoje yra viena iš kelių galimybių socialiai remtiniams asmenims laikinai užsitikrinti gyvenamąją vietą. Iš laisvės atėmimo vietų grįžę asmenys apsigyvena savo šeimose (jei jas turi) ar pas artimuosius, kiti susiranda tik laikinas gyvenamąsias vietas, dažniausiai pas tokio paties likimo pažįstamus ar nakvynės namuose. Nakvynės namai – tik laikinas šios problemos sprendimas. Pagrindinės priežastys, dėl kurių nesikreipama į nakvynės namus: nakvynės namai yra skirti tik nakvynei, dieną jų gyventojai turi būti kitur (šios taisyklės negalioja neįgaliesiems, pensininkams, motinoms su mažamečiais vaikais); čia lankosi asmenys, kurie dažniausiai neturi reikiamų higienos įgūdžių; juose nėra saugu (dėl vagysčių, smurto ir kt.). Iš laisvės atėmimo vietų grįžusių asmenų gyvenamosios vietos problemos sprendimas šiuo metu apsiriboja nukreipimu į nakvynės namus, kurie tik laikinai išsprendžia problemą, tačiau ir to laikino sprendimo minėti asmenys dažniausiai atsisako. Todėl galima teigti, kad gyvenamosios vietos neturėjimas yra ir tam tikrų paties žmogaus asmeninių psichologinių savybių ir elgsenos padarinys (Filosofija.

Sociologija. 2010. T. 21. Nr. 4, p. 257–267, © Lietuvos mokslų akademija, 2010, © Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2010.).

Ekspertų apklausa parodė, kad tikslinėje Pietinėje teritorijoje bei Naujininkuose tokie asmenys yra labiausiai pastebimi ir „juntami“ kaip šalia esantys. Dalis Naujamiesčio stoties rajono gyventojų vis dar jaučiasi nesaugiai tamsiu patos metu vaikščiodami gatvėmis, kai kurie susiduria su tokių asmenų kaimynystės keliama išsūkiais (naktinės išgertuvės, besimėtantys švirkštai). Tą patį pastebi ir asmenys gyvenantys ar dirbantys Šiaurinėje teritorijoje. Čia problematiškiausia teritorija yra įvardijama kaip esanti aplink Kalvarijų turgų.

Itin problemiška socialinė grupė Vilniaus mieste yra romų tautybės gyventojai. 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, šalyje gyveno 2115 romų tautybės asmenų, iš jų 619 arba trečdalis – Vilniaus mieste. Dauguma romų (apie 500) gyvena Kirtimų tabore. Tai yra didžiausia romų bendruomenė Lietuvoje, o Vilnius – vienintelis miestas, kur ši bendruomenė gyvena kompaktiškai vienoje gyvenvietėje. Lyginant 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo (t. y. visos Lietuvos romų etninės grupės) ir 2014 m. atliktos sociologinės Kirtimų romų apklausos duomenis matyti, jog vaikai ir jaunimas Kirtimų tabore sudaro itin didelę santykinę dalį: vaikai ir jaunimas iki 20 metų – 54 proc., o vaikai iki 16 metų – 46 proc. visų Kirtimų romų gyventojų. Ilgalaikė romų socialinė atskirtis yra sąlygota menko išsilavinimo, bedarbiystės, skurdo ir kitų veiksnių, todėl daugelis romų yra atitrūkę nuo visuomenėje sukuriama galimybių ir neturi įgūdžių jomis pasinaudoti. Be to, šioje socialinėje grupėje stebimi ypač dideli narkotinių medžiagų prekybos ir vartojimo mastai.

Kaip pastebi apklausti ekspertai – būtent Pietinėje ir Šiaurinėje teritorijose yra didžiausia romų tautybės asmenų koncentracija, kas stipriai padidina likusių gyventojų nesaugumo jausmą.

Gyventojų finansinė padėtis. Lietuvos statistikos departamentas neskelbia informacijos, pagal kurią būtų galima įvertinti pajamų pasiskirstymo netolygumus, skurdo riziką patiriančių asmenų skaičių savivaldybėse, bet tam tikras tendencijas galima įvertinti analizuojant apskričių (regionų) skurdo rodiklius ir skurdo rodiklius, pateikiamus pagal gyvenamųjų vietovių grupes – didžiuosius miestus, likusius miestus ir kaimo vietas.

Vilniaus apskritis (kurioje Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų dalis siekia 67 procentus) iš kitų šalies regionų išsiskiria aukščiausiomis disponuojamomis pajamomis (2013 m. – 291 euras vienam namų ūkio nariui per mėnesį), tačiau kartu ir blogesniais negu daugelio regionų ekonominius sunkumus patiriančių namų ūkių ir materialinių nepriteklių rodikliais, pavyzdžiui – 18 proc. Vilniaus regiono gyventojų dėl pinigų stokos negalėjo laiku sumokėti būsto nuomos, komunalinių mokesčių, būsto ar kitų paskolų, kredito įmokų (2 blogiausias rodiklis šalyje po Telšių apskrities, šalies vidurkis – 14 proc.). Tai lemia didesni (net ir įvertinus aukštesnes Vilniaus gyventojų pajamas) pragyvenimo kaštai. Vilniaus apskrities gyventojų vartojimo išlaidų dalis būtiniausiomis reikmėms – maistui, būstui ir komunalinėms paslaugoms 2012 metais siekė 52,1 proc. visų namų ūkių vartojimo išlaidų, ir nedaug viršijo šalies vidurkį (51,6 proc.). Lyginant su Kauno regionu (antru pagal gyventojų skaičių šalies regionu, kuriame yra antras pagal dydį šalies miestas), Vilniaus regiono gyventojų išlaidų maistui, būstui ir komunalinėms paslaugoms dalis didesnė 5,2 procentinio punkto. T. y. Kauno regiono gyventojai, palyginti su Vilniaus regiono gyventojais, santykinai didesnę dalį disponuojamų lėšų gali skirti kultūrai, sveikatai, švietimui ar kitoms sritims.

3 lentelė. Situacija Vilniaus miesto savivaldybės darbo rinkoje 2016 metų liepos mėnesį

Rodikliai		Skaiciai, mėn.		Pokyčiai			
				Lyginant su praeitu mėnesiu		Lyginant su praeitų metų atitinkamu laikotarpiu	
		2016-07	2016-06	sk.	%	sk.	%
ĮREGISTRUOTA BEDARBIŲ	Iš viso per mėnesį	3813	3613	200	5,5	-462	-10,8
	Nuo metų pradžios	25862	22049	*	*	-1356	-5,0
	Mėnesio pabaigoje	20848	19538	1310	6,7	-2001	-8,8
	51,6% moterų	10761	10015	746	7,4	-1006	-8,5
	48,4% vyrų	10087	9523	564	5,9	-995	-9,0
	dalyvaujančių laikino užimtumo priemonėse	3220	3971	-751	-18,9	-1276	-28,4
Bedarbiai, proc. DAG* mėnesio pabaigoje		6,0	5,6	0,4	*	-0,5	*
LAISVOS DARBO VIETOS	Įregistruota per mėnesį iš viso	4079	5029	-950	-18,9	-1349	-24,9
	Iš jų neterminuotam darbui	3729	4600	-871	-18,9	-1218	-24,6
	terminuotam darbui	350	429	-79	-18,4	-131	-27,2
ĮDARBINIMAS	Iš viso per mėnesį	2169	2310	-141	-6,1	-304	-12,3
	Iš viso nuo metų pradžios	18890	16721	*	*	-589	-3,0
	pagal neterminuotas sutartis	1945	2121	-176	-8,3	-359	-15,6
	pagal neterminuotas sutartis nuo metų pradžios	17407	15462	*	*	-112	-0,6
	pagal terminuotas sutartis	224	189	35	18,5	55	32,5
	pagal terminuotas sutartis nuo metų pradžios	1483	1259	*	*	-477	-24,3
AKTYVIOS DARBO RINKOS POLITIKOS PRIEMONĖS	Nusiųsta į priemones per mėnesį	315	419	-104	-24,8	-308	-49,4
	Nusiųsta į priemones nuo metų pradžios	2755	2440	*	*	-1287	-31,8
	28,2% Profesinio mokymo	89	106	-17	-16,0	-149	-62,6
	2,9% Profesinės reabilitacijos	9	11	-2	-18,2	-13	-59,1
	46,7% Remiamojo įdarbinimo	147	211	-64	-30,3	-142	-49,1
	įdarbinimas subsidijuojant	33	55	-22	-40,0	-94	-74,0
	darbo įgūdžių įgijimo rėmimas	19	41	-22	-53,7	-46	-70,8
	darbo įgūdžių įgijimo sutartis	1	1	0	0,0	-5	-83,3
	viešųjų darbų	94	114	-20	-17,5	3	3,3
	darbo rotacija	0	0	0	0,0	0	0,0
	22,2% Parama darbo vietoms steigti	70	91	-21	-23,1	-4	-5,4
	įdarbinimas į steigiamas subsidijuojamas darbo vietas	3	3	0	0,0	-1	-25,0
	įdarbinimas į vietas įsteigtas pagal Vietinių užimtumo iniciatyvų projektus	0	0	0	0,0	0	0,0
	savarankiško užimtumo rėmimas	67	88	-21	-23,9	-3	-4,3
	0,0% Teritorinis judumas	0	0	0	0,0	0	0,0
Savanoriška praktika		3	1	2	200	-3	-50,0
Veikla pagal verslo liudijimą		1520	1339	181	13,5	95	6,7
Išduota leidimų įdarbinti užsieniečius		272	250	22	8,8	109	66,9

Analizuojant santykį tarp dviejų rodiklių – skurdo rizikos lygio (asmenų, kurių ekvivalentinės piniginės disponuojamosios pajamos mažesnės už skurdo rizikos ribą, dalies) ir skurdo rizikos gylio (procentais išreiškiamo skirtumo tarp skurdo rizikos ribos ir asmenų, gyvenančių žemiau skurdo rizikos ribos, disponuojamųjų pajamų medianos), pastebima, kad didiesiems miestams būdingas santykinai nedidelis skurdo rizikos lygio rodiklis (11,7 proc. 2013 metais, tuo tarpu šalyje – 20,6 proc.), kurį lemia aukštesnės gyventojų pajamos, tačiau gyvenančių žemiau skurdo ribos asmenų atskirtis didėja. Skurdo rizikos gylis didžiuosiuose miestuose 2013 m. siekė 20,5 procento ir susilygino su mažų ir vidutinių miestų rodikliu (20,4 proc.), artėjo prie šalies vidurkio (24,8 proc.). Didžiųjų miestų grupė buvo vienintelė, kurioje nuo 2007 metų skurdo rizikos gylis didėjo (24,2 procentais), tuo tarpu mažų ir vidutinių miestų grupėje šis rodiklis sumažėjo 20,6 procento, kaimo vietovėse – 6,1 procento. Viena iš priežasčių, kodėl susidaro tokios tendencijos, yra ta, kad didžiuosiuose miestuose (ypač Vilniuje) koncentruojasi daugiau marginalių (ar marginalizuojamų) visuomenės grupių, tokių kaip benamiai, buvę kaliniai, prostitutės, priklausomybės ligomis sergantys asmenys, romai, apie kurių buvimą dažnai galima spręsti iš netiesioginių duomenų (pvz., nusikalstamumo statistikos), šių grupių atžvilgiu tradicinės socialinės politikos priemonės yra mažiau veiksmingos.

Kaip pastebi apklausti ekspertai – būtent išskirtose tikslinėse teritorijoje yra labiausiai pastebimas bendruomenės netolygumas. Dar neseniai šios teritorijos ištis buvo labiausiai apleistos miesto vietos, kuriose buvo didžiausia rizikos asmenų koncentracija. Pietinės teritorijos dalies pagrindinę dalį sudarantis Naujamiestis, Markučiai ir besiribojantys Naujininkai buvo labiausiai industrinės zonos, kuriose telkėsi pramonė – fabrikai (galima pavadinti pagrindinius), panašiai yra ir su Šiaurine teritorija – čia pagrindinė industrinė zona telkėsi aplink vadinamą Kuro aparatūrą. Tai lėmė, jog šiose teritorijose gyveno darbininkai, kurių didelė dalis po nepriklausomybės atkūrimo neteko darbo, prasigėrė. Dalis buvusių fabrikų pastatų ilgą laiką nebuvo naudojamos, todėl pavirto landynėmis, kuris tik dar labiau pritraukė marginalių visuomenės grupių ir nulėmė padidėjusią jų koncentraciją. Tačiau paskutinius dešimt metų prasidėję konversijos procesai į šias teritorijas pritraukia vis daugiau jaunų ir sąlyginai aukštesnes pajamas gaunančių, dažniausiai jaunesnio amžiaus vilniečių. Kadangi šios teritorijos arti miesto centro, jos yra labai patogios susiekimo atžvilgiu – tiek vykstant į darbą, tiek pramogauti, nereikia sugaišti daug laiko tarpsporto grūstyse. Apgyvendinti šias teritorijas tapo ir savotiška mada atėjusi iš vakarų Europos ir Amerikos – apleistuose fabrikuose ėmė kurtis vadinamieji loftai, kurie tapo patrauklūs tiek gyvenimui, tiek kūrybai. Sujudimas šiose zonose tuoj pat buvo pagautas ir nekilnojamo turto vystytojų, todėl čia pradėjo dygti nauji gyvenamieji pastatai bei biurų kompleksai. Visas šis vystymas lėmė, kad šiose teritorijose gerokai padaugėjo aukštesnes pajamas gaunančių asmenų, kurie gerokai pakėlė teritorijos pajamų vidurkį, tačiau iš esmės neeliminavo ir toliau šioje teritorijoje gyvenančių marginalių, kurių padėtis dažnai net ir pablogėjo. Todėl siekiant bendro teritorijoje gyvenančių asmenų saugumo yra būtina spręsti problemas susijusias su marginaliomis visuomenės grupėmis tikslinėse teritorijose.

Čia detaliau panagrinėsime tikslinės teritorijas sudarančius pagrindinius mikro rajonus:

Naujamiestis

Didžioji dalis Naujamiesčio gyventojų, besikreipiančių į savivaldybę dėl paramos yra gyvenantys bendrabučių tipo butuose. Seniūnija savarankiškai ir bendradarbiaudama su Savivaldybės padaliniais, vaikų ir jaunimo klubais, viešosiomis įstaigomis ir nevalstybinėms organizacijomis organizuoja seniūnijos bendruomenės laisvalaikį, šventes bei kitus renginius. Gyventojams aktualias problemas socialiniais klausimais padeda spręsti Naujamiestyje esančios įstaigos, teikdamos informaciją bei konsultacijas, organizuodamos bendrųjų socialinių paslaugų teikimą. Socialinės paramos centro duomenimis, šioje seniūnijoje užfiksuota daugiausiai darbo su benamiais ir elgetaujančiais asmenimis atvejų.

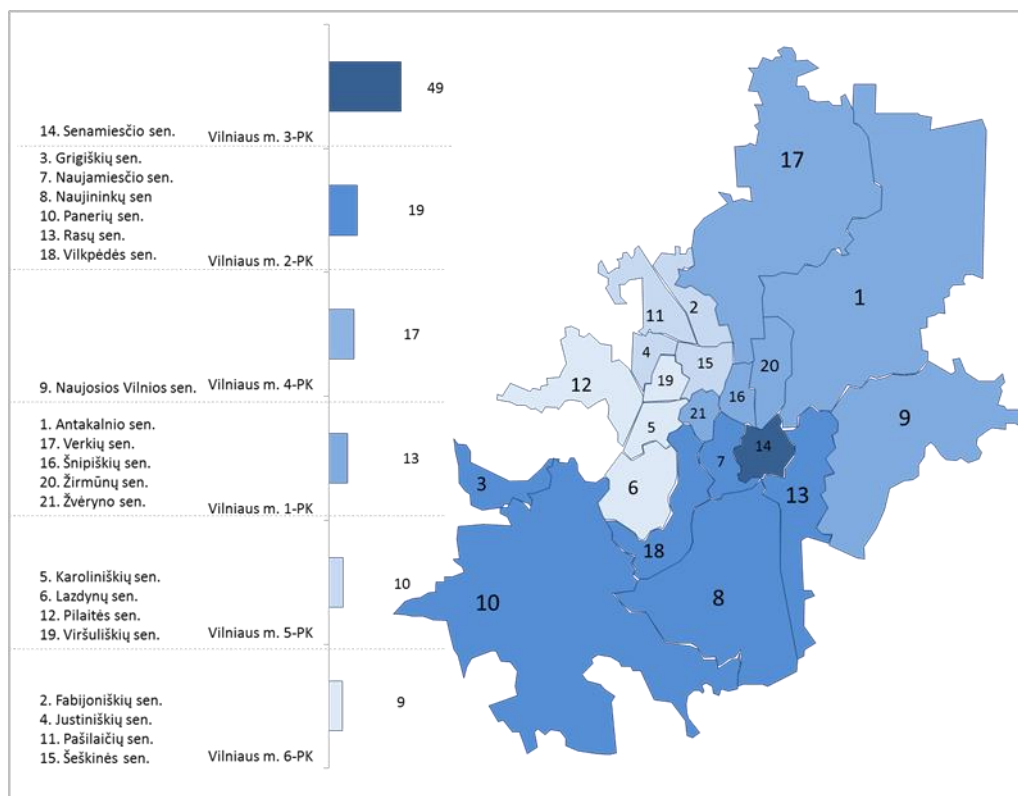
Palyginti su 2012 metais, 2013 m. suaktyvėjo naujų butų statyba centrinėje bei pietinėje miesto dalyse. 2013 m. daugiau nei trečdalis visų naujų butų pirkimo – pardavimo sandorių (2430) buvo sudaryta Pilaitėje (13 proc.), Pašilaičiuose (12 proc.) ir Naujamiestyje (12 proc.).

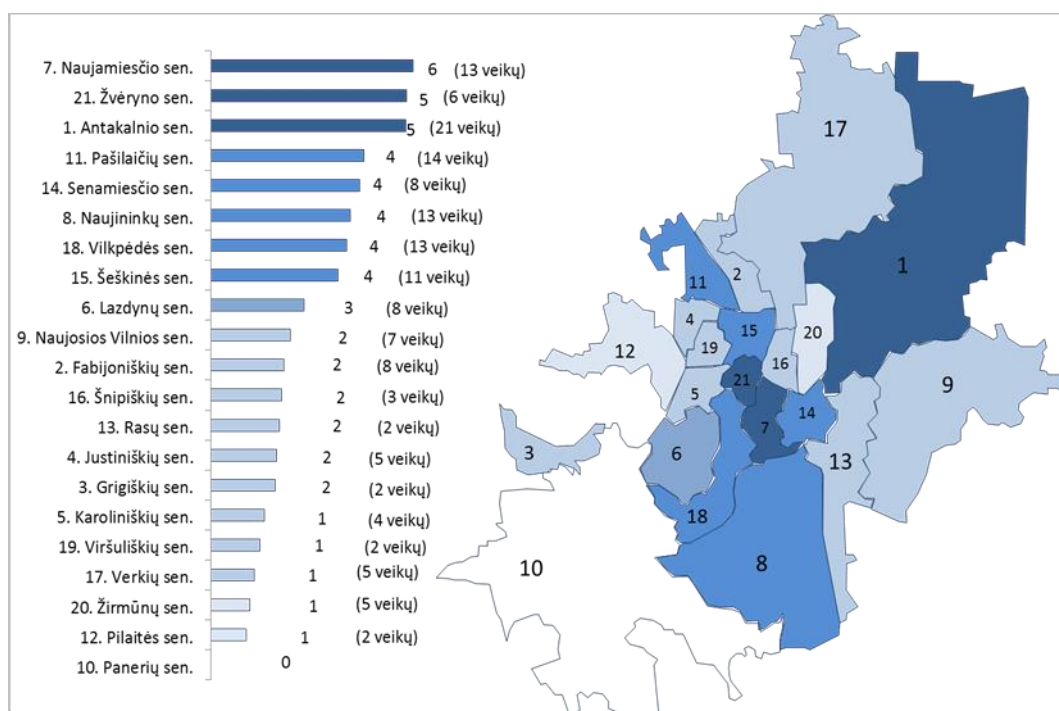
Nauji butai Vilniuje sudarė 29 proc. visų parduotų butų (8492). 2014 metais butų pardavimai pagal mikrorajonus išliko populiariausi Naujamiestyje (13 proc.), Pilaitėje (12 proc.) ir Pašilaičiuose (10 proc.). Tai yra teigiamos tendencijos, skatinančios miesto centrinės dalies urbanizaciją, buvusių pramonės teritorijų konversiją, kompaktiškai gyvenamų teritorijų kūrimąsi. (Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) 2007-2014 metų ataskaita)

Seniūnija yra antra pagal gyventojų skaičių. Joje veikia daugiausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigų, skaičiuojant pagal seniūnijas – 13 darželių ir 10 mokyklų. Svarbu pastebėti, kad neformalaus ugdymo paslaugų skaičius yra didžiausias mieste (89 paslaugos), lyginant su kitomis seniūnijomis (Atvirų jaunimo centrų plėtros Vilniaus mieste galimybių studija 2013-2014 m.) Naujamiesčio seniūnija pasižymi santykinai mažu 15-29 metų amžiaus žmonių bedarbių procentu – 6,1%, o niekur nedirbančio ir nesimokančio jaunimo dalis yra 6,6%. Lyginant nepilnamečių įvykdytų nusikalstamų veikų skaičių tenkantį 10.000 gyventojų išsiskiria Naujamiesčio, Žvėryno ir Antakalnio seniūnijos (žr. 4 pav.). Kadangi čia pateikiami tik 2013 m. I pusmečio duomenys apie nusikalstamas veikas, duomenų kiekis nėra pakankamas daryti išvadas apie jaunimo nusikalstamumo tendencijas Vilniaus m. seniūnijose.

3 pav. 2011 m. 1000-iui gyventojų tenkantis užregistruotų 14-29 m. amžiaus asmenų įtariamų padariusių nusikalstamas veikas skaičiaus pasiskirstymas pagal veikos vietą.

4 pav. Nepilnamečių įvykdytų nusikalstamų veikų skaičius tenkantis 10 000-gyv. pagal seniūnijas 2013 m. I pusmetį

Bendras nusikalstamų veikų kiekis Naujamiestyje nuo 2016.01.01 iki 2016.09.01 – 1917.

Nužudymai	3
Sunkūs sveikatos sutrikdymai	9
Nesunkūs sveikatos sutrikdymai	221
Išžaginimai	4
Vagystės	901
Iš jų:	
Automobilių vagystės	25
Vagystės iš automobilių	51
Vagystės iš gyvenamųjų patalpų	136
Plėšimai	101
Sukčiavimai	58
Turto sunaikinimai ar sugadinimai	91
Įtraukimai į prostituciją	0
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis	145

Viešosios tvarkos pažeidimai	77
Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimai	22
Kitos nusikalstamos veikos	285

Pagal Vilniaus miesto socialinės paramos centro pagalbos į namus ir dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjų skaičių, Naujamiestis yra šeštoje vietoje iš 21 seniūnijos (Vilniaus miesto savivaldybės 2016 metų socialinių paslaugų planas 2015 m. birželio 17 d., Nr. 1-82).

Seniūnijos pavadinimas	Pagalbos į namus paslaugų gavėjai 2014 m.	Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjai 2014 m.	Pagalbos į namus paslaugų gavėjai 2015 m.	Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjai 2015 m.
Naujamiestis	95	5	102	9

Iš minėtų paslaugų skaičiaus galima daryti išvadą, kad yra aktualios paslaugos vyresnio amžiaus žmonėms, senjorams. Tą patį patvirtina ir Socialinės paramos centro socialinio darbo organizatoriai, dirbantys Naujamiesčio seniūnijoje

Pagal socialinės rizikos šeimų bei socialinių įgūdžių stokojančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičių Naujamiestis yra 14 vietoje. (Vilniaus miesto savivaldybės 2016 metų socialinių paslaugų planas, 2015 m. birželio 17 d., Nr. 1-82).

Seniūnijos pavadinimas	Soc. rizikos šeimos 2013 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2013 m.	Soc. rizikos šeimos 2014 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2014 m.
Naujamiestis	42	56	35	62

Išvados dėl Naujamiesčio seniūnijos:

- Seniūnijoje yra daug senjorų, jaunų žmonių bei šeimų, gyvenančių socialinėje rizikoje bei patiriančių socialinę atskirtį
- Seniūnija yra perspektyvi ir patraukli miesto gyventojams
- Seniūnijoje yra pakankamai aukštas nusikalstamumo lygis
- Seniūnijoje fiksuojama daugiausiai benamių ir elgetaujančių asmenų

Naujininkai

Seniūnijoje veikia 6 mokyklos, 9 darželiai.

Naujininkų seniūnija pasižymi didesne dalimi 15-29 m. nedirbančio ir nesimokančio

jaunimo. Reikia pastebėti, kad neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumas Naujininkų seniūnijoje yra mažesnis negu kitos seniūnijose. Pagal šį rodiklį Naujininkų seniūnija užima 14 poziciją iš 21 seniūnijos. Iš kitos pusės formalų švietimą papildančio ugdymo srityje ši seniūnija yra 3 vietoje. Tokia situacija yra susijusi su tuo, kad šioje seniūnijoje veikia 6 mokyklos, kurios siūlo formalaus švietimo papildantį ugdymą. (Atvirų jaunimo centrų galimybių studija)

Taip pat reikia pastebėti, kad Naujininkų seniūnijoje didžiausias 15-29 m. amžiaus bedarbių dalis lyginant su kitomis seniūnijomis.

Vertinant nusikalstamumo lygį galima pastebėti, kad lyginant su kitomis seniūnijomis, Naujininkų seniūnijoje daugiau negu du kartus daugiau įvyksta nusikaltimų, susijusių su fiziniu smurtu, plėšimų bei vagysčių iš gyvenamųjų patalpų.

Socialinės paramos centro duomenimis Naujininkų seniūnijoje veikia 9 įstaigos, kurios teikia socialines paslaugas (informavimas, konsultavimas, apgyvendinimas ir t.t.).

Vertinant socialinių paslaugų teikimą Naujininkų seniūnijoje reikia pažymėti, kad pagal paslaugų gavėjų skaičių ji yra 9 vietoje iš 21 seniūnijos. (2016 m. Vilniaus miesto socialinių paslaugų plano duomenys).

Pagalbos į namus paslaugų gavėjai 2014 m.	Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjai 2014 m.	Pagalbos į namus paslaugų gavėjai 2015 m.	Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjai 2015 m.
68	7	70	9

Iš minėtų paslaugų skaičiaus galima daryti išvadą, kad yra aktualios paslaugos vyresnio amžiaus žmonėms, senjorams. Tą patį patvirtina ir Socialinės paramos centro socialinio darbo organizatoriai, dirbantys Naujininkų seniūnijoje.

Taip pat reikia pažymėti, kad socialinės rizikos šeimų bei socialinių įgūdžių stokojančių šeimų (toliau – socialinės rizikos šeimos) ir jose augančių vaikų skaičius Naujininkų seniūnijoje yra didžiausias Vilniuje ir sudarė 184 šeimos 2015 m.. (2016 m. Vilniaus miesto socialinių paslaugų plano duomenys).

Socialinę padėti šioje seniūnija apsunkina Kirtimuose esantis romų taboras, kuriame egzistuoja tokios problemos kaip socialinių, švietimo paslaugų stoka. Seniūnijoje vis dar yra gyvenamųjų namų, į kuriuos nėra įvestas vandentiekis ir kanalizacija ir tai yra dėl asmeninių gyventojų priežasčių.

Taip pat reikia pažymėti kad 2007-2015 m. pagal seniūnijų, kuriose labiausiai sumažėjo gyventojų skaičių, Naujininkai yra 2 vietoje. (labiausiai gyventojų sumažėjo Šeškinėje (sumažėjo 2050 gyv.), Naujininkuose (sumažėjo 1861 gyv.), Vilkpėdėje (sumažėjo 1703 gyv.), Karoliniškėse (sumažėjo 1698 gyv.) ir sodybinio užstatymo teritorijose Šnipiškėse (sumažėjo 1503 gyv.). http://vilniausplanas.lt/lt/wp-content/uploads/2016/06/VilniausBP_stebesenos_ataskaita_2007_2014.pdf

Vertinant verslo ir investicinę seniūnijos aplinką negalima jos atskirti nuo viso Vilniaus aplinkos, galima pažymėti, kad bendrajame plane pažymėta, kad nuskurdusi urbanistinė teritorija Naujininkuose negaivinama, kas savaime mažina šios teritorijos patrauklumą.

Taip pat, reikia pažymėti, kad Naujininkų seniūnijos plotas yra vienas iš didžiausių Vilniuje, o tai sumažina jos efektyvumą seniūnijos gyventojų įdarbinimui šioje seniūnijoje. Pavyzdžiui, 2013 metais atsidarė IKEA prekybos centras Naujininkuose, netoli Vilniaus oro uosto (250 darbo vietų), tačiau būdamas pernelyg nutolęs nuo gyvenamosios Naujininkų dalies, niekaip neprisidėjo prie šio rajono

lokalaus komercinio centro aplinkos gerinimo.

Išvados dėl Naujininkų seniūnijos:

1. Seniūnijoje yra daug senjorų, jaunų žmonių bei šeimų, gyvenančių socialinėje rizikoje bei patiriančių socialinę atskirtį
2. Seniūnijoje yra aktuali nedarbo problema
3. Seniūnijoje nepakankamai neformalaus ugdymo paslaugų vaikams ir jaunimui.
4. Seniūnija nėra patraukli miesto gyventojams.

Minėtoje seniūnijoje reikia vystyti paslaugas, susijusias su senjorų, jaunų žmonių bei šeimų, gyvenančių socialinėje rizikoje šeimų užimtumu (per neformalų ugdymą) bei socialinės atskirties mažinimą (per socialines paslaugas).

Šnipiškės

Šnipiškės – Vilniaus miesto dalis, esanti dešiniajame Neries krante. Vakaruose Šnipiškės ribojasi su Žvėrynu, šiaurės vakaruose – su Šeškinė, rytuose – su Žirmūnais, pietinėje dalyje teka Neris upė. Pagrindinės gatvės: Kalvarijų g., Konstitucijos pr., Geležinio Vilko g. (dalis), Žalgirio g., Kareivių g. (dalis). Šnipiškės turi seniūnijos statusą. Seniūnija užima 3,12 km² plotą. Gyventojų skaičius – 19321 (2015).

Čia vieni šalia kitų stovi tiek tvarkingi namai, tiek lūšnos. Tiek seni, neprižiūrėti daugiabučiai, tiek dangoraižiai. Buto Vilniuje ieškančius Šnipiškės dažnai vilioja Vilniaus miesto centro kaiminyse, čia gausiai kursuoja ir miesto troleibusai bei autobusai. Yra nesutvarkytų, net neasfaltuotų gatvių. Infrastruktūra išvystyta gana neblogai, yra didelė prekyvietė – Kalvarijų turgus. Savivaldybė vysto planus čia gerinti infrastruktūrą bei pritraukti naujas verslo investicijas.

Šnipiškėse pastebimas menkas visuomenės bendruomeniškumas, didelis nedarbas, socialinė atskirtis, socialinės patologijos židiniai su nuolatinio girtavimo, narkomanijos, asocialaus ir nusikalstamo elgesio reiškiniiais (ITV programa). Senuose gyvenamuose namuose 2016 metais dar yra apie 300 gyventojų, kurie neturi vandentiekio ir kanalizacijos (dėl savo pačių asmeninių priežasčių), gatvėse trūksta apšvietimo. Statistika rodo, kad Kalvarijų gatvėje yra vietų, kuriose eiti patartina greitai. Pavyzdžiui, 2013 metais nuo sausio 1 d. iki spalio 15-osios Kalvarijų gatvėje įvykdyti 259 nusikaltimai, iš jų Kalvarijų gatvės dalyje, patenkančioje į Šnipiškių seniūnijos teritoriją – 209 nusikaltimai. Kalvarijų gatvės pradžioje naktį grėsmę kelia netoli centrinės universalinės parduotuvės įsikūręs visą parą alkoholiu prekiaujantis baras, gatvės viduryje – suklypusių Šnipiškių medinukų ir sovietinių laikų bendrabučių gyventojai bei jų svečiai.

Seniūnijoje didelis senyvo amžiaus gyventojų skaičius. Gyventojams daugiausiai teikiamos bendrosios socialinės paslaugos (maitinimas, pirties paslaugos, globos skyrimas ir siuntimas į globos įstaigas, išmokų skyrimas ir kt.).

Socialinės rizikos šeimų bei socialinių įgūdžių stokojančių šeimų ir jose augančių vaikų kiekis Šnipiškių seniūnijoje:

Seniūnijos pavadinimas	Soc. rizikos šeimos 2013 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2013 m.	Soc. rizikos šeimos 2014 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2014 m.

Šnipiškės	49	99	42	85
-----------	----	----	----	----

Išvados dėl Šnipiškių seniūnijos:

1. Apleistos gyvenamos teritorijos Šnipiškių seniūnijoje konvertuojamos į modernius daugiaaukščius gyvenamuosius namus bei verslo centrus, įrengiama viešoji inžinierinė infrastruktūra pritraukia žmones, ypač jaunos, gyventi, kurti ir dirbti.
2. Apleistose seniūnijos teritorijose yra ypač nesaugu, gyventojams trūksta būtinųjų paslaugų – higienos, maitinimo, socialinių.
3. Dėl didžiulio skirtumo tarp naujai užstatytos seniūnijos teritorijos ir apleistų gyvenamųjų teritorijų stiprėja socialinė atskirtis.

Žirmūnai

Nuo visų (labiausiai apgyvendinta seniūnija Vilniuje – 46370 gyventojų 2013 m. duomenimis.) Žirmūnų gyventojų skaičiaus 23,1 % sudaro jaunimas, iš kurių 7,7 % yra bedarbiai, o 7,6 % (t.y. 784 asmenys) nedirbantis ir nesimokantis jaunimas. Didelė dalis Vilniaus miesto Socialinių paslaugų centro klientų gyvena bendrabučių tipo butuose su bendrais patogumais. Tarp jų itin daug senyvo amžiaus, psichikos negalią turinčių asmenų. Žirmūnai yra didžiausia seniūnija pagal pagalbos į namus ir dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjų skaičių.

Vienas iš seniausių ir tankiausiai apgyvendintų, didelį klientų skaičių turinčių miesto rajonų. Didelė dalis klientų gyvena bendrabučių tipo butuose su bendrais patogumais. Tarp Socialinės paramos centro klientų itin daug senyvo amžiaus, psichikos negalią turinčių asmenų. Žirmūnai yra didžiausia seniūnija pagal pagalbos į namus ir dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjų skaičių. Žirmūnuose veikia 10 darželių. 15-29 m. užimto jaunimo dalis, lyginant su kitomis seniūnijomis, yra didžiausia Pašilaičių, Žirmūnų, Justiniškių ir Verkių seniūnijose.

Socialinės rizikos šeimų bei socialinių įgūdžių stokojančių šeimų ir jose augančių vaikų kiekis Žirmūnų seniūnijoje:

Seniūnija	Soc. rizikos šeimos 2013 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2013 m.	Soc. rizikos šeimos 2014 m.	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2014 m.
Žirmūnai	57	91	64	104

Išvados dėl Žirmūnų seniūnijos:

1. Seniūnija yra gausiausiai apgyvendinta teritorija Vilniaus mieste. Su bendru gyventojų skaičiumi atitinkamai siejasi ir didelis socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičiai.
2. Seniūnijoje reikia daugiau ir įvairesnių socialinių paslaugų, dienos užimtumo bei neformalaus ugdymo socialinę atskirtį patiriantiems asmenims.

IV.STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ LENTELĖ

Stiprybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų ir darbo jėgos traukos centras	5	Vilnius yra svarbus užsienio investicijų traukos centras. 2013 m. Vilniuje buvo atlikta 8,3 mlrd. eurų tiesioginių užsienio investicijų, arba 65,6 procento visų šalies tiesioginių užsienio investicijų. Tiesioginių užsienio investicijų augimas Vilniuje 2013 metais siekė 11 procentų.
2. Savivaldybė glaudžiai bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis suteikdama paramą bei pirkdama paslaugas.	4	Vilniaus miesto savivaldybė turi įvairios bendradarbiavimo su vietos nevyriausybinėmis organizacijomis patirties. Remiami įvairiausi projektai – jaunimo, švietimo, socialiniai it t.t. Perkamos socialinės paslaugos, bei derinami tarpusavio veiksmai sprendžiant miesto problemas.
3. Neformaliojo ugdymo įstaigos teikia plačią popamokinės veiklos pasiūlą	4	Analizė parodė, kad privačių ir valstybės įstaigų teikiamų ugdymo paslaugų pasiskirstymas seniūnijose yra netolygus, kadangi 50 proc. visų įstaigų yra įsikūrusios ir paslaugas teikia 4 miesto centrinėje dalyje esančiose seniūnijose: Naujamiesčio, Senamiesčio, Šnipiškių ir Žirmūnų seniūnijos. Analizė taip pat parodė, kad dominuoja penki veiklos tipai: meninės veiklos, šokio, sporto ir kovos menų veiklos
4. Mieste savivaldybė užtikrina didelę dalį socialinių paslaugų	4	Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2010-11-24 sprendimu Nr. 1-1778 patvirtino Vilniaus miesto 2010–2020 m. strateginį planą, kurio 1 prioritetas „Laiminga visuomenė“ yra skirtas vilniečių gyvenimo kokybei gerinti. Šio prioriteto 1.3 tikslas – „Užtikrinta visavertė ir saugi socialinė aplinka“ – apima socialinių paslaugų įstaigų tinklo plėtrą, jo optimizavimą, paslaugų prieinamumo bei kokybės gerinimą vaikams, jaunimui ir šeimoms, senyvo amžiaus ir neįgaliesiems asmenims, socialinės rizikos asmenims, taip pat socialinio būsto prieinamumo ir efektyvaus valdymo užtikrinimą.
5. Infrastruktūros vystymas, renovacija bei įvairių paslaugų pasiūla pritraukia jaunimą į tikslines teritorijas gyvenimui bei darbinei veiklai.	4	Teritorijos netoli miesto centro turi gerą urbanistinį ir ekonominį potencialą, mieste susitelkęs gausus planavimo, projektavimo, statybų ir renovacijos organizavimo specialistų būrys, jaunimas nori gyventi geroje sąlygose arti centro, vystomi integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai
6. Didelė koncentracija nevyriausybinių	5	Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro NVO duomenų

organizacijų, sugebančių savarankiškai išsilaikyti bei organizuojančių savanorišką veiklą		bazėje savarankiškai užsiregistravo 737 nevyriausybinių organizacijos. Vilniaus savivaldybė glaudžiai bendradarbiauja su įvairiomis nevyriausybėmis organizacijomis, perka iš jų socialines paslaugas miesto gyventojams bei remia jų pačių įgyvendinamus projektus įvairiose srityse. Tikslinėje teritorijoje veikia jaunimo inkubatorius ir kiti bendradarbystės centrai, plėtojama socialinių inovacijų ir pagalbos NVO centro koncepcija.
7. Tikslinės teritorijos atskiros seniūnijos, tokios yra nauji traukos centrai tiek gyventojams, tiek najeims verslams.	4	Vilniaus savivaldybė planuoja steigti modernius daugiavfunkciūs, kultūrinius, sveikatinimo, švietimo užimtumo paslaugų centrus (rekonstruoti „Profsajungų rūmus“, „Sporto rūmus“), sutvarkyti apleistas teritorijas Šeškinėje, Šnipiškėse, Rasose, Naujamiestyje, vilniečių reikmėms pritaikyti Neries upės pakrantę, tvarkyti, aktualizuoti arba naujoms funkcijoms vertingus kultūros paveldo objektus

Silpnybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Gyventojų senėjimas ir netolygi amžiaus struktūra miesto centrinėje dalyje ir periferijoje. Daugiausiai senyvo amžiaus asmenų lieka labiausiai apgyvendintose tikslinėse teritorijose, tokiose, kaip Žirmūnai ar Naujininkai.	4	Kaip ir visoje Lietuvoje, Vilniuje vyko spartus gyventojų senėjimas – didėjo vidutinis jų amžius. Vyresnių kaip 60 metų gyventojų skaičius nuo 2006 m. iki 2013 m. išaugo nuo 96 iki 111 tūkstančių. Netolygi gyventojų amžiaus struktūra susidarė miesto teritorijoje. Vidurinėje miesto struktūros zonoje lieka senstantys gyventojai (amžiaus vidurkis – per 50 metų).
2. Didelis kiekis neįgalių ar juos prižiūrinčių šeimos narių yra darbingi, tačiau lieka namuose neaktyvūs.	4	Asmenys prižiūrintys neįgalius šeimos narius ar artimuosius neturi kam palikti neįgalaus priežiūros, dėl to lieka gyvent iš pašalpų, būdami neaktyviais darbo rinkoje. Taip pat nemažai neįgaliųjų turi pakankamą darbingumą, tačiau dėl per ilgai užsitęsios bedarbystės dėl įvairių asmeninių priežasčių nieško darbo.
3. Neišnaudotas aukštos kokybės kūrybinių, meninių paslaugų ir pramogų organizavimo potencialas	4	Įvertinus ūkio subjektų skaičių bei darbo našumą, pastebima, kad didžiausią neišnaudotą potencialą turi švietimo, žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriai. Tokią veiklą vykdančioms ūkio subjektams palengvinus plėtros galimybes, gali būti pasiektas bendrosios ekonomikoje generuojamos pridėtinės vertės padidėjimas, o kartu ir aukštesnės mažiau uždirbančių šių sektorių darbuotojų pajamos.

4. Nepakankama socialinių paslaugų įvairovė ir jų prieinamumas.	5	Vilniaus pakraščių problemą, kai nuo miesto centro nutolusių seniūnijų – Panerių, Grigiškių, Verkių, Naujosios Vilnios, Pilaitės – gyventojams, ypač asmenims su ryškiais judėjimo funkcijų sutrikimais, tam tikrų paslaugų prieinamumas yra ribotas (dėl didesnių atstumų, ribotų susisiekimo visuomeniniu transportu galimybių ir pan.). Socialiniai darbuotojai taip pat susiduria su sunkumais, didelėmis laiko sąnaudomis norėdami susisiekti su klientais, gyvenančiais atokiose vietovėse
5. Dalies žmonių negebėjimas prisitaikyti prie spartesnio Vilniaus gyvenimo tempo, naujų technologijų ir didelių informacijos srautų.	5	Darbo rinka orientuojasi į geriausiai prisitaikiusius bei gebančius sparčiai orientotis verslo situacijoje, todėl socialinę atskirtį patiriantys ar ilgesnį laiko tarpą nedirbą asmenys patenka į rizikos grupę ieškant galimybės įsidarbinti.
6. Didelė koncentracija socialinę atskirtį patiriančių asmenų, kurie nėra linkę įsitraukti į bendruomenių veiklas ar užsiimti savanoriška veikla	5	Pastebima tendencija, kad asmenys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, būsto, darbo, pajamų neturintys asmenys, prekybos žmonėmis aukos vis dažniau atvyksta į Vilnių, kur lengviau bent minimaliai tenkinti pagrindinius žmogiškuosius poreikius. Geresnis socialinių ir medicininių paslaugų prieinamumas užtikrina išgyvenimą kritiniais momentais. Neįgaliųjų bei senyvo amžiaus žmonių procentinis kiekis nuo daugiausiai gyventojų turinčio miesto sudaro didelius skaičius.
7. Didėjanti socialinė nelygybė, besiformuojantys nusikalstamumo židiniai	4	Didžiuosiuose miestuose (ypač Vilniuje) koncentruojasi daugiau marginalių (ar marginalizuojamų) visuomenės grupių, tokių kaip benamiai, buvę kaliniai, prostitutės, priklausomybės ligomis sergantys asmenys, romai, apie kurių buvimą dažnai galima spręsti iš netiesioginių duomenų (pvz. nusikalstamumo statistikos). Šių grupių atžvilgiu tradicinės socialinės politikos priemonės yra mažiau veiksmingos, todėl miestas susiduria su gilėjančio skurdo problema.
8. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo teikiant socialines paslaugas stoka ir informacijos apie tikslinių grupių asmenis neprieinamumas	5	Apibendrinus Vilniaus m. dirbančių specialistų diskusijas, galima teigti, kad šiuo metu, kalbant apie kokybiškesnę ir glaudesnę bendradarbiavimą tarp įstaigų, pasigendama: 1. tiesioginės sąveikos būdų, kurie leistų charakterizuoti grupinius procesus ir apimti bendrą planavimą, sprendimų priėmimą ir problemų sprendimą siekiant bendrų tikslų; 2. sąveikos aiškumo tarp skirtingų institucijų specialistų (turinčių skirtingą žinojimą, patirtį), kuri įgalintų aptarti ir vertinti teikiamą pagalbą, dalintis turima patirtimi.

9. Nesiformuoja savanorystės tradicijos.	4	Jau kuris laikas Lietuvoje turime savanorystės įstatymą, tačiau vis dar nėra tradicijos remiant nevyriausybines organizacijas skirti lėšų savanoriško darbo išlaidų kompensavimui. Problema yra abipusė – NVO vis dar neįtraukia į biudžetą šių išlaidų, o savivaldybės bei vyriausybė dažnai neskiria, net jei yra prašoma.
10. Naujininkų seniūnijoje nepakankamai neformalaus ugdymo paslaugų vaikams ir jaunimui.	4	Naujininkų seniūnija pasižymi didesne dalimi 15-29 m. nedirbančio ir nesimokančio jaunimo. Reikia pastebėti, kad neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumas Naujininkų seniūnijoje yra mažesnis negu kitos seniūnijose. Pagal šį rodiklį Naujininkų seniūnija užima 14 poziciją iš 21 seniūnijos.

Galimybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Pasaulinėje rinkoje augs kūrybinių industrijų pramonės ir paslaugų paklausa.	5	2010 m. Europos Komisijos konkurencingumo ataskaitoje konstatuota, kad kūrybinės industrijos sudaro 3,3% ES BVP, įdarbina 3% darbo jėgos ir yra dinamiškiausias sektorius ES. Tikslinės teritorijos yra būtent patrauklios kūrybinių industrijų srityje dirbantiems asmenims, čia veikia daug įvairių kūrybinių industrijų atstovų ofisų/studijų, galėrijų ir kitokių meno erdvių, todėl ši sritis turi aukštą potencialą.
2. Tikslinės teritorijos yra patrauklios jauniems miesto gyventojams, todėl turi gerą perspektyvą	4	Statomi nauji gyvenamosios paskirties pastatai, kuriuose noriai kuriasi jauni aukštensės pajams turintys gyventojai, jaunos šeimos. Tikslinės teritorijos yra arti centro, jose, ypač Pietinėje kuriasi daug šiuolaikinės (contemporary) kultūros subjektai – madingi klubai, restoranai, užkandinės, multifunkcinės meno erdvės ir pan.
3. Didės miestų su sumaniomis, ekologiškomis technologijomis ir ekologiška aplinka patrauklumas	3	Aukštas besivystančių ekonomikų konkurencingumas gamyboje sąlygos tolesnį taršios gamybos mažėjimą Vilniaus miesto teritorijoje. Tai teigiamai įtakos aplinkos kokybę. Aukšto išsilavinimo darbo jėga įgalins sėkmingai įsisavinti naujas alternatyvias technologijas. Todėl Vilniaus miestas turi galimybę sustiprinti išraiškingo, patogaus, sveiko, sumanaus, žalio ir turtingo miesto įvaizdį.

4. Auga specialistų poreikis	4	Vilniuje sparčiai auga gerų specialitų poreikis. Tas pastebima ir tikslinėse teritorijose. Tiek Pietinėje tiek Šiaurinėje teritorijoje kuriasi nauji ofisai, atsidaro restoranai ir pan., kur būtini kvalifikuoti ir motyvuoti darbuotojai. Tai galimybės daugybės universitetų ir kolegijų bei profesinių mokyklų absolventams.
5. Aktyvios ir naujai besikuriančios bendruomenės bei NVO	5	Bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos sudaro didžiules galimybes neformaliai gyventojų ugdymui bei darbinių įgūdžių formavimui. Per įvairiausias projektines veiklas bei savanorišką darbą žmonės įgyja patirties, išmoka profesinių įgūdžių. Per projektines veiklas gyventojai mokosi įvairiuose seminaruose, taip įgydami reikalingų žinių bei įgūdžių.

Grėsmės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Mažės atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti į Vilnių jaunų gyventojų srautai, blogėjant šalies demografiniai struktūrai.	4	Lietuvoje susidariusi amžiaus struktūra lems tai, kad toliau didės pensinio amžiaus gyventojų dalis lyginant su darbingo amžiaus gyventojais, o mažės – vaikų ir jaunimo. Mažės ir atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti į Vilnių jaunų gyventojų srautai.
2. Vilniaus apskrities periferinėje dalyje ir kituose regionuose lėčiau negu Vilniuje auga užimtumas ir gyventojų pajamos, tai lems skurdo riziką patiriančių asmenų persikėlimą į Vilnių.	3	Tikėtina, kad persikeliantys į Vilnių mažesnes pajamas gaunantys asmenys apsigyvens vidurinėje miesto struktūros zonoje, kur dėl mažesnio gyvenamosios aplinkos patrauklumo būsto kainos yra mažesnės.
3. Toliau truks kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų, kas lems naujų verslų plėtros sustojimą ar sulėtėjimą.	5	Jei nebus įgyvendinamos specialios programos (kaip, pvz., darbo biržos), tikėtina, jog greitai tikslinėse teritorijose pritruks pakankamai kvalifikuotos ir motyvuotos darbo jėgos, o neturėdami ką samdyti verslai nustos plėstis, o nauji verslai neįsikurs. Darbuotojų trūkumas bus ir vienu iš užsienio investicijų sustojimo faktorių. Norit išvengti šios grėsmės būtina jau dabar imtis specialių priemonių.

4. Aštrės globali tarptautinė konkurencija (su besivystančiomis šalimis)	3	Tarptautinė konkurencija su besivystančiomis šalimis paprastai pasireiškia žemos ir vidutinės pridėtinės vertės pramonės ir paslaugų rinkose (mažiau paveikiami sektoriai, tiesiogiai susiję su vietos įmonių ir gyventojų aptarnavimu arba kuriantys labai aukštą pridėtinę vertę). Dėl šios grėsmės dalis užsienio investuotojų vietoj Vilniaus pasirinks kitas šalis, kuriose ras patrauklesnes sąlygas.
5. Astravo atominės elektrinės paleidimas Baltarusijoje, 50 km nuo Vilniaus	4	Astravo atominė elektrinė, kurią Baltarusija stato prie Lietuvos sienos yra viena iš didžiausių saugumo grėsmių Vilniui tiek politinė, tiek ekonominė, tiek ir aplinkosauginė prasme. Ji kuria bendrą nesaugumo jausmą visame regione ir yra vienas iš faktorių jau dabar atbaidančių investicijas į regioną. Jei elektrinė veiks su trukdžiais gali sukelti įvairių pasekmių, tačiau kol kas ji kelia didžiausią grėsmę – ekonominę.
6. Didės marginalinių grupių atskirtis, kelianti didesnę grėsmę gyventojams.	2	Augant Vilniaus gyventojų pajamoms ir vis daugiau auktas pajamas uždirbančių asmenų persikeliant gyventi į tikslines teritorijas, buvę senieji gyventojai bus stumiami lauk kaip trukdantys, tačiau visvien liks gyventi greta. Tai ypač aktualu senos statybos namuose. Atsiradusi dar didesnė atskirtis tarp visuomenės grupių gali užaštrinti konfliktus (ir dabar būtent šiose teritorijose pasitaiko daugiau tokių smurto atvejų), todėl būtina imtis priemonių, kurios šiose teritorijose užkirtų kelią socialinei įtampai ir smurtui ir padėtų kurti saugumą, kuris ypač būtinas ten besikuriančioms jaunoms šeimoms.
7. Daugės atvykstančių iš trečiųjų šalių skaičius (įskaitant ir pabėgėlius)	3	Gerėjant Lietuvos ekonominei situacijai ją neišvengiamai atrada vis daugiau užsieniečių, tame tarpe daug trečiųjų šalių piliečių atvykstančių iš Ukrainos, Gruzijos, Kinijos ir kt. Taip pat Lietuva budama ES nare yra įsipareigojusi priimti pabėgėlius iš šiaurės Afrikos. Natūralu, kad dauguma šių atvykėlių stengiasi įsitvirtinti Vilniuje kaip labiausiai multikultūriniame mieste turinčiame daugiausiai galimybių rasti darbo ar kurti verslą. Tai keliai nemažai iššūkių ir reikalauja šių procesų nebepalikti savieigai.

V. STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI

Vizija

Tikslinėje Vilniaus teritorijoje gyventojų rūpesčiai sprendžiami pačių bendruomenės atstovų. Gyventojai bendruomenėje teikia socialines paslaugas vieni kitiems be savivaldybės biudžetinių įstaigų pagalbos. Patys dalyvauja sprendimų priėmimo ir patys juos realizuoja. Todėl klesti socialinis verslas bei nevyriausybinės organizacijos, žmonės įgyja darbinius įgūdžius savanoriškoje veikloje. Aktyviai veikia menininkų bei sporto organizacijos, kuriose vykdomos neformalaus švietimo programos. Gyventojai bendruomenėse tampa patys atsakingi už savo pačių ir vienas kito problemų sprendimą.

1 Tikslas. Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę.

1. Tikslas iškeltas įvertinus SSGG analizę ir nustatytas Vilniaus miesto silpnybes - didėjančią socialinę nelygybę, besiformuojančius nusikalstamumo židinius (Nr.7); nepakankama socialinių paslaugų įvairovė ir jų prieinamumas (Nr. 4), dalies žmonių negebėjimas prisitaikyti prie spartesnio Vilniaus gyvenimo tempo, naujų technologijų ir didelių informacijos srautų (Nr. 5). Vilniaus miesto vystymasis priklauso nuo Vilniaus apskrities periferinėje dalyje ir kituose regionuose lėčiau negu Vilniuje auga užimtumas ir gyventojų pajamos, tai lems skurdo riziką patiriančių asmenų persikėlimą į Vilnių (grėsmė Nr. 2). Todėl būtina geriau integruoti į darbo rinką ir visuomenės gyvenimą kuo didesnę dalį šiuo metu atskirtį patiriančių miesto gyventojų pasinaudojant esamomis galimybėmis –aktyvesnėmis ir naujai besikuriančiomis bendruomenėmis bei NVO ir jų suteikiamomis papildomomis neformaliomis galimybėmis žmonių veiklai ir darbinių įgūdžių formavimui (galimybė Nr. 5) bei pasinaudojant augančiu specialistų poreikiu (galimybė Nr. 4).

2. Įvertinti alternatyvūs tikslai: „Ugdyti bendruomeniškumą, solidarumą, savanorišką socialinę kultūrinę vietos veiklos grupių veiklą, orientuotą į aktyvų dalyvavimą ir gyvenimo būdo kaitą“, „Motyvuoti verslą, NVO ir bendruomenes įsitraukti ir integruoti socialinę atskirtį patiriančius asmenis į savo veiklą, užtikrinant neformalų ugdymą ir reikalingas socialines paslaugas“. Tikslas „Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę“ yra optimaliausias, nes vienodai įtraukia tiek socialinę atskirtį patiriančius asmenis, ties aktyviają visuomenės dalį, į kurią yra siekiama integracija. Pirmos alternatyvos atveju siekiama mažai apčiuopiamo, išmatuojamo rezultato, nėra numatytas integruojamųjų asmenų vaidmuo bendrame veiksmo. Antros alternatyvos atveju visa atsakomybė už socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją būtų suteikiama verslui, NVO ir bendruomenėms, kai tuo tarpu patys asmenys liktų pasyvūs.

<i>Kodas</i>	<i>Efekto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2016 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2022 m.)</i>
1-E	Socialinės paramos gavėjų dalis nuo bendro tikslinės teritorijos gyventojų skaičiaus, proc.	80	75

<i>Kodas</i>	<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2016 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2022 m.)</i>
1-R-1	Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, procentai	0	20
1-R-2	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis, procentai	0	20
1-R-3	Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose), procentai	0	10

1.1 Uždavinys. Įgalinti socialinę atskirtį patiriančius asmenis, teikiant jiems individualizuotas socialines paslaugas

- Šis uždavinys iškeltas todėl, kad atsižvelgdami į SSGG silpnę matome, kad nepakankama socialinių paslaugų įvairovė ir jų prieinamumas (Nr. 4). Siekiant užkirsti kelią grėsmei (Nr. 2), kad Vilniaus apskrities periferinėje dalyje ir kituose regionuose lėčiau negu Vilniuje augstu žimtumas ir gyventojų pajamos, tai lems skurdo riziką patiriančių asmenų persikėlimą į Vilnių.
- Svarstyti alternatyvūs uždaviniai: „Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą kiekvienam socialinę atskirtį patiriančiam tikslinės teritorijos gyventojui“, „Teikti socialines ir neformalias švietimo paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims.“ Manome, kad pirmoji alternatyva sunkiai įgyvendinama dėl asmenų neapibrėžtos gyvenamosios vietos, be to abiejose alternatyvose tikslinė grupė lieka pasyvioje pozicijoje, neskatinama jokia iniciatyva ar atsakomybė patiems prisidėti prie integracijos (pagrindinio strategijos tikslo). Todėl uždavinys „Įgalinti socialinę atskirtį patiriančius asmenis, teikiant jiems individualizuotas socialines paslaugas“ laikomas tinkamiausiu.
- Šis uždavinys prisideda prie 1-R-1 ir 1-R-3 rezultatų pasiekimo:

<i>Kodas</i>	<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2016 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2022 m.)</i>
1-P-1	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	800
1-P-2	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	34

1.2 Uždavinys. Gerinti gyventojų įsidarbinimo galimybes, didinant jų darbinius bei profesinius įgūdžius.

- Uždavinys iškeltas siekiant išspręsti SSGG analizėje įvertintą silpnybę (Nr. 5) dalies žmonių negebėjimas prisitaikyti prie spartesnio Vilniaus gyvenimo tempo, naujų technologijų ir didelių informacijos srautų, pasinaudoti galimybe (Nr. 4), kad Vilniuje sparčiai auga gerų specialsitų poreikis
- Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: „Skatinti verslo įmones įdarbinti neaktyvius gyventojus ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis“, „Užtikrinti tikslinių grupių galimybes įgyti profesinę ar darbinę kvalifikaciją“. Pirmoji alternatyva įdarbinus tikslinių grupių asmenis neužtikrina geresnių galimybių įsidarbinti į kitą darbovietę ir ne visada sudaro galimybes gerinti profesinius įgūdžius. Antroje alternatyvoje profesinės ar darbinės kvalifikacijos įgijimas niekaip nėra susiejamas su įsidarbinimu ar darbine veikla po mokymosi. Todėl pagrindinis pasirinkimas lieka - „Gerinti gyventojų įsidarbinimo galimybes, didinant jų darbinius bei profesinius įgūdžius“.
- Šis uždavinys prisideda prie 1-R-3 rezultatų pasiekimo:

<i>Kodas</i>	<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2016 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2022 m.)</i>
1-P-3	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	350
1-P-4	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	20

1.3 Uždavinys. Įgyvendinti darbingų neaktyvių gyventojų verslo (užimtumo) akseleravimo programas, skatinti socialinio verslo plėtrą per bendruomenes bei nevyriausybinės organizacijas.

1. Šis uždavinys formuluojamas atsižvelgiant į SSGG įvardintą silpnę (Nr.7), didėjanti socialinė nelygybė, besiformuojantys nusikalstamumo židiniai, bei siekiant pasinaudoti galimybe (Nr. 5), kad Vilniuje veikia aktyvios ir kuriasi naujos bendruomenės bei NVO, kurios sudaro didžiules galimybes neformaliai gyventojų ugdymui bei darbinių įgūdžių formavimui.
2. Svarstyti alternatyvų uždaviniai: „Skatinti verslo įmones įdarbinti neaktyvius gyventojus“; „Skatinti neaktyvius darbingo amžiaus gyventojus įgyti profesinę kvalifikaciją, persikvalifikuoti ir įsiliesti į darbo rinką“. Pirmoji alternatyva sprendžia problemą tik tol, kol vykdomos finansuojamos veiklos. Antroji alternatyva taip pat rezultato siekia tik strategijos įgyvendinimo laikotarpiu. Tuo tarpu pasirinktas uždavinys turi potencialą veikti savarankiškai įtraukiant vis naujus neaktyvius tikslinių teritorijų asmenis į nuolat vykstančias socialinio verslo, NVO ar bendruomenių veiklas.
3. Šis uždavinys prisideda prie 1-R-2 rezultato pasiekimo:

Kodas	Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2016 m.)	Siekiamą reikšmę (2022 m.)
1-P-5	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	320
1-P-6	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	11

VI.GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČIAJĄ STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS

Rengiant šią Vilniaus miesto „Šiaurinės“ ir „Pietinės“ tikslinės teritorijos bei Žirmūnų ir Naujininkų seniūnijų vietos plėtros 2016 – 2022 metų strategiją, verta pabrėžti, jog prieš tai buvo parengtos kitos dvi – „Pietinės“ ir „Šiaurinės“ teritorijų BIVP strategijos. Šių strategijų rengimo metu buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, Vilniaus darbo biržos vadovais ir besiribojančių VVG atstovais.

Iš „Pietinės“ VVG atliktos apklausos rezultatų buvo pateiktos pirminės išvados, jog Vilniaus „Pietinėje“ tikslinėje teritorijoje trūksta prieinamos informacijos apie socialinės paslaugas ir yra poreikis konkrečioms socialinėms paslaugoms, ypač pagalbai į namus; mokymams ir pagalbai ugdant darbinius įgūdžius arba ieškant darbo, nepakanka prieinamos informacijos, kompiuterinio raštingumo ir kalbų mokymo. Visi vietos plėtros strategijos rengimu suinteresuoti atstovai dar kartą buvo pakviesti sudalyvauti išplėstiniame VVG susirinkime aptarti ir patvirtinti galutinį strategijos projektą. Susitikimas įvyko 2015 m. sausio 14 d. Vilniaus miesto savivaldybėje ir jame po diskusijų buvo patvirtintas Vilniaus „Pietinės“ teritorijos BIVP strategijos projektas ir nuspręsta jį teikti svarstymui Vilniaus savivaldybės tarybai ir Vilniaus regiono plėtros tarybai. Vilniaus „Pietinės“ teritorijos BIVP strategija buvo patvirtinta pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36.

Rengiant „Šiaurinės“ VVG teritorijos strategiją, jos tikslai ir uždaviniai buvo viešinami organizuojant susitikimus su Žirmūnų ir Šnipiškių seniūnijų mokyklų vadovais, bendruomenių atstovais, įvairių nevyriausybinių organizacijų atstovais bei tos teritorijos gyventojais. Surengta apie 10 viešų renginių, kuriuose buvo pristatyta rengiama strategija. Jos viešinimas vyko naudojantis informacinėmis priemonėmis – Vilniaus miesto savivaldybės internetinis puslapis, laikraštis „Žirmūnų žinios“, Žirmūnų ir „Šiaurinės“ VVG Facebook paskyroje.

Atsižvelgiant į tai, jog Vidaus reikalų ministerija abiejų, t.y. „Šiaurinės“ ir „Pietinės“ VVG, strategijų nepatvirtino, Vilniaus miesto savivaldybė teikia vieną integruotą Vilniaus miesto tikslinės teritorijos vietos plėtros 2016 – 2022 metų strategiją, ją suderinusi su suinteresuotomis pusėmis.

Rengiant strategiją taip pat buvo remiamasi VPPAR organizuotos posėdžio protokolu (priedas Nr. 1) (2016-08-22), Vilniaus miesto organizuoto susitikimo protokolu (priedas Nr. 2) (2016-09-01), bei susitikimo „Vilniaus miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos projekto pristatymas visuomenei“ protokolu (priedas Nr.3) (2016.09.30). Rengiant strategiją taip pat buvo remtasi ekspertų apklausomis (priedas Nr. 4; 6 analizės). Pasinaudodami posėdžių dalyvių pastabomis bei protokolų išvadomis strategijoje akcentavome tam tikras paslaugas – individualizuotas socialines, higienos ir maitinimo, dienos užimtumo ir pan. Atsižvelgdami į išsakytas pastabas papildėme situacijos analizę papildoma informacija. Susitikimų metu buvo išgrynintos strategijos tikslinės grupės bei pakoreguotos taikomos priemonės.

Informacija apie strategiją buvo patalpinta www.vilnius.lt/vvg tinklapyje. Taip pat, visi norintys buvo kviečiami prisidėti prie strategijos kūrimo veiklų.

VII. INTEGRUOTAS IR NOVATORIŠKAS STRATEGIJOS POBŪDIS

Ši strategija yra novatoriška ir integruota dėl šių priežasčių:

Strategija yra parengta atsižvelgiant į Vilniaus miesto strateginį planą bei integruotą teritorijų vystymo programą, suderinant tikslus, uždavinius ir numatomas veiklas. Strategija prisideda prie Vilniaus miesto integruotos teritorijų vystymo programos vieno iš uždavinių (2.3) „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“ įgyvendinimo. Strategijoje suplanuoti uždaviniai ir numatomos vykdyti veiklos, kurios prisidės sprendžiant didėjančią socialinę nelygybę, besiformuojančius skurdo, nusikalstamumo židinius, siekiant išvengti Vilniaus miestui kylančios grėsmės dėl prastėjančios demografinės struktūros: įgalinami socialinę atskirtį patiriantys asmenys, teikiant jiems individualizuotas socialines paslaugas; gerinamos gyventojų įsidarbinimo galimybės, didinant jų darbinius bei profesinius įgūdžius; įgyvendinamos darbingų neaktyvių gyventojų verslo (užimtumo) akseleravimo programos, skatintinančios socialinio verslo plėtrą per bendruomenes bei nevyriausybinės organizacijas. Vilniaus miesto integruotos teritorijų vystymo programoje suplanuotos investicijos bus įveikintos strategijoje suplanuotomis veiklomis. Siekiama skatinti miesto gyventojus pačius imtis iniciatyvos, ieškoti būdų kaip išlipti iš „užburto rato“ ir susirasti darbą ar pradėti savo verslą. Formuluojami siekiai, kad gyventojai dalyvautų savipagalbos ir problemų sprendimo grupėse patys ieškodami sprendimų ir vėliau už juos prisiimdami atsakomybę. Kaip pavyzdį pateikiame vieną iš planuojamų strategijos veiklų – „Darbo paieškos, verslo idėjos vystymo pagalbos teikimas darbingiems neaktyviems asmenims, pasitelkiant savipagalbos/ problemų sprendimo grupes ir socialinių inovacijų kūrimo ir pagalbos paslaugas.“

Šioje strategijoje siekiama sustiprinti tarpsektorinį bendradarbiavimą, stengiantis suderinti valstybinių institucijų, verslo įmonių ir nevyriausybinių organizacijų interesus tarpusavyje. Projektų įgyvendintojai, ypač teikdami socialines paslaugas, maitinimą ar higienos paslaugas privalės susiderinti su savivaldybės įstaigomis, teikiančiomis tas pačias ar panašias paslaugas, kad būtų galima išvengti paslaugų dubliavimo tiems patiems asmenims. Nevyriausybinių organizacijų įgyvendindamos projektus rengs mokymo programas bei organizuos savanorišką veiklą ir projektų metu turės betarpiškai bendradarbiauti tarpusavyje.

Siekiama išnaudoti savanoriškos veiklos sudaromas galimybes žmonėms įgyti darbui reikalingus įgūdžius, įgyti reikalingos darbinės patirties bei per savanorišką veiklą mokytis atsakomybės, bendravimo, darbinių žinių ir profesijų. Šis siekis bus realizuojamas per veiklas Nr. 1.1.6 „Asmeninio asistento paslaugų teikimas neįgaliesiems, įtraukiant juos į savanorišką ar darbinę veiklą“ ir Nr. 1.2.1 „Darbinių įgūdžių tobulinimas pameistrystės ir savanorystės būdais darbingiems ekonomiškai neaktyviems gyventojams“.

Strategijoje yra numatyta socialinė pagalba gyventojams, kuri reikalinga, kad žmogus galėtų įveikti asmeninius ir/ar šeimyninius sunkumus ir tai nebetrukdytų darbinei karjerai. Siekiama padėti ir palaikyti žmones, patiriančius sunkumus ir tokiu būdu sudaryti palankias sąlygas, kad jie greičiau galėtų patys ieškoti darbo ar kurti savo verslą.

Siekiama, kad šie novatoriški sprendimai atsispindėtų ir strategijos įgyvendinime.

VIII. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis tūkst. Eur			
	Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis*			
						Iš viso:	SF	PF	ES+VB
1 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę									
1.1. uždavinys. Įgalinti socialinę atskirtį patiriančius asmenis, teikiant jiems individualizuotas socialines paslaugas									
1.1.1. Socialinio darbo gatvėje įgyvendinimas, siekiant individualizuoti paslaugas tikslinėms grupėms (Socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai; Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime)	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 220 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 4	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	76437,77		5732,83	70704,94

1.1.2. Transporto paslaugų teikimas į/iš darbo vietos tikslinės grupės atstovams, susiduriantiems su mobilumo sunkumais	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 50 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 2	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	64870,02		4870,02	60000
1.1.3. Individualizuotų krizių įveikimo paslaugų teikimas tikslinėms grupėms (Socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai; Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime, imigrantai (pabėgėliai))	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 50 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 2	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	161811,76		12135,88	149675,88
1.1.4. Higienos ir maitinimo paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 70 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 10	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	29455,68		2209,18	27246,50

1.1.5. Dienos užimtumo, neformalaus ugdymo paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, imigrantams (pabėgėliams) (įskaitant savanorišką veiklą)	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 300 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 4	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	125826,98		9437,02	116389,96
1.1.6. Asmeninio asistento paslaugų teikimas neįgaliesiems, įtraukiant juos į savanorišką ar darbinę veiklą.	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 60 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 10	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	46756,80		3506,76	43250,04
1.1.7. Asmeninių asistentų paslaugos neįgaliesiems sudarant galimybes darbingo amžiaus neaktyviems šeimos nariams įsidarbinti ar pradėti asmeninę darbinę veiklą (pgl., verslo liudijimą ar pan.)	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 50 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 2	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	62464,29		4707,48	57756,81

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis tūkst. Eur			
	Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis*			
						Iš viso:	SF	PF	ES+ VB

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis tūkst. Eur				
	Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis*				
						Iš viso:	SF	PF	ES+ VB	
1 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę										
1.2. uždavinys. Didinti tikslinės teritorijos tikslinių grupių gyventojų darbinus, profesinius įgūdžius gerinant įsidarbinimo galimybes										
1.2.1. Darbinų įgūdžių tobulinimas pameistrystės ir savanorystės būdais darbingiems ekonomiškai neaktyviems gyventojams	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 50 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, 4	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	107271,35		8045,35	99226,00	
1.2.2. Individualizuoti profesinių įgūdžių tobulinimo mokymai darbingiems ekonomiškai neaktyviems gyventojams ir imigrantams (pabėgėliams), jei jie yra darbingi ir ekonomiškai neaktyvūs	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 100 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai, asocijuotos darbdavių organizacijos ar NVO, 10	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	83760,23		6282,02	77478,21	
1.2.3. Tarpininkavimo bei konsultavimo paslaugos, apimant mentoriavimą, profesinį orientavimą,	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 200 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	54054,05		4054,05	50000	

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis tūkst. Eur			
	Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis*			
						Iš viso:	SF	PF	ES+ VB
teikimas darbingiems ekonomkškai neaktyviems gyventojams ir imigrantams (pabėgėliams) jei jie yra darbingi ir ekonomiškai neaktyvūs			partneriai, asocijuotos darbdavių organizacijos ar NVO, 6						

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis tūkst. Eur			
	Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis*			
						Iš viso:	SF	PF	ES
1 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę									
1.3 uždavinys. Įgyvendinti darbingų neaktyvių gyventojų verslo (užimtumo) akceleravimo programas, skatinti socialinio verslo plėtrą per bendruomenes bei nevyriausybinės organizacijas.									
1.3.1. Darbo paieškos, verslo idėjos vystymo pagalbos teikimas darbingiems neaktyviems asmenims, pasitelkiant savipagalbos/ problemų sprendimo	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 50 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai, asocijuotos darbdavių	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	63362,90		4752,22	58610,68

grupės ir socialinių inovacijų kūrimo ir pagalbos paslaugas. Tikslinė grupė: Darbingi bedarbiai (nesiregistravę darbo biržoje) ir neaktyvūs gyventojai; Darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; Verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose; Ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki projekto pasiūlymo pateikimo VVG dienos Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų			organizacijos ar NVO, 2						
--	--	--	--------------------------------	--	--	--	--	--	--

atstovai									
1.3.2. Paramos socialinio verslo kūrimuisi teikimas darbingiems neaktyviems gyventojams. Tikslinė grupė: jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta - vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 30 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai, asocijuotos darbdavių organizacijos ar NVO, 4	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	67154,59		5036,59	62118
1.3.3. Verslo pradžiai reikalingos įrangos laikinas suteikimas Tikslinė grupė: jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta - vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 40 asmenų; Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai, asocijuotos darbdavių organizacijos ar NVO, 2	Juridiniai asmenys, kurių valdymo nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė	Konkursas	43135,14		3235,14	39900
1.3.4. Motyvacinių, informacinių, darbo paieškos mokymų ir	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio 31 d.	Veiklos dalyviai 200 asmenų; Projektų, kuriuos	Juridiniai asmenys, kurių valdymo	Konkursas	81621,60		6121,62	75499,98

renginių organizavimas bedarbiams ir darbingiems ekonomiškai neaktyviems gyventojams			visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai, asocijuotos darbdavių organizacijos ar NVO, 3	nekontroliuoja valstybė arba savivaldybė					
Administravimo išlaidos	2017 m. liepos 1 d.	2022 m. gruodžio mėn. 31 d.	Vykdomos Strategijos administravimo veiklos	VVG		108108,1		8108,1	100000
Finansavimo šaltinių sutrumpinimų paaiškinimai: SF – savivaldybės finansavimas; PF – privatus finjansavimas; ES – Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos.									

Bendra strategijos suma: 1 176 091,26 eur.

IX. STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

Strategija bus įgyvendinama ir jos stebėseną vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintomis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis ir pagal toliau nurodytą tvarką.

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS

1. Strategijos įgyvendinimą organizuoja VVG direktorius. Strategijos įgyvendinimo etapai yra šie:

1.1. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų, jų vertinimo balų ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo patvirtinimas (tvirtina valdyba, jeigu visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę)

1.2. Kvietimo teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus atrankai paskelbimas (toliau – kvietimas atrankai);

1.3. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimas;

1.4. Vietos plėtros projektų sąrašų sudarymas, tvirtinimas ir teikimas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai.

2. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų, jų vertinimo balų ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo rengimą ir derinimą su Vidaus reikalų ministerija organizuoja VVG direktorius. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus, jų vertinimo balų ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina VVG narių visuotinis susirinkimas arba VVG valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

3. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijai, jų vertinimo balų ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio Strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į Strategijos pakeitimus. Keitimas yra galimas tik prieš paskelbiant kvietimą atrankai. Paskelbus kvietimą atrankai ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas nekeičiami.

4. Kvietimo atrankai parengimą ir paskelbimą organizuoja VVG direktorius.

5. Kvietime atrankai nurodomi atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir projektinių pasiūlymų atrankos sąlygos (vietos plėtros projektinių pasiūlymų teikimo laikotarpis, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 1 mėnuo nuo kvietimo atrankai paskelbimo, planuojama skirti lėšų vietos plėtros projektams įgyvendinti suma, tinkami vietos plėtros projektinių pasiūlymų teikėjai, reikalavimai projektams, tinkamoms finansuoti išlaidoms ir pan.). Kvietimo atrankai formą ir atrankos sąlygas nustato VVG valdyba, atsižvelgdama į Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse pateikiamas rekomendacijas.

6. Kvietimas atrankai skelbiamas lietuvių kalba Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainėje. Kvietimas atrankai gali būti skelbiamas papildomai kitais būdais (kitose visuomenės informavimo priemonėse), siekiant efektyviau informuoti galimus pareiškėjus.

7. VVG direktorius turi užtikrinti, kad informacija apie kvietimą atrankai būtų vieša ir prieinama visiems galimiems vietos plėtros projekto pareiškėjams ir visuomenei.

8. VVG direktorius, pasibaigus kvietimo atrankai terminui, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų organizuoja mokymus vietos plėtros projektų rengėjams.

9. VVG gali skelbti papildomą kvietimą teikti rezervinius vietos plėtros projektinius pasiūlymus. Kvietime turi būti aiškiai nurodyta, kad priimami vietos plėtros projektiniai pasiūlymai, kuriems finansuoti Strategijoje lėšų nėra.

10. Vietos plėtros projektinius pasiūlymus vertina konkurso būdu atrinkti ir VVG valdybos paskirti vietos plėtros projektų vertintojai. VVG valdybos nariai negali būti skiriami vietos plėtros projektų vertintojais. Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. VVG valdyba užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukeltų interesų konflikto.

11. Vietos plėtros projektiniai pasiūlymai vertinami vadovaujantis kvietime atrankai nurodytais atrankos kriterijais, jų vertinimo balais ir atrankos sąlygomis, taip pat Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių ir Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo nuostatomis. Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir VVG valdybai teikia vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas.

12. Už vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vertinimo ataskaitų kokybę atsako VVG valdyba.

13. Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu VVG valdybos paskirtas vertintojas gali atlikti vietos plėtros projekto patikrą vietoje.

14. Vietos plėtros projektinio pasiūlymo paraiškos vertinimo etapai yra šie:

14.1. administracinės atitikties vertinimas;

14.2. naudos ir kokybės vertinimas.

15. Administracinės atitikties vertinimo metu VVG valdybos paskirtas vertintojas patikrina, ar vietos plėtros projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai.

16. Naudos ir kokybės vertinimą VVG valdybos paskirtas vertintojas atlieka pagal Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą.

17. VVG valdyba, atsižvelgdama į vietos plėtros projektų vertintojų vertinimo ataskaitoje pateiktą vertinimo išvadą, pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą sudaro:

17.1. siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą;

17.2. rezervinį Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą.

18. Jeigu VVG valdyba kvietimo atrankai metu priėmė tinkamų finansuoti vietos plėtros projektinių pasiūlymų, kurių įgyvendinimui lėšų nepakanka, ji gali sudaryti rezervinį Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą. Sąrašas sudaromas vietos plėtros projektinių pasiūlymų, kurie nebuvo įtraukti į siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą, surinktų balų mažėjimo tvarka.

19. Siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą ir rezervinį Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą tvirtina visuotinis VVG narių susirinkimas arba VVG valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

20. VVG direktorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų raštu informuoja vietos plėtros projekto vykdytojus apie visus priimtus sprendimus, susijusius su jų vietos plėtros projektiniais pasiūlymais, nurodydamas sprendimų priėmimo motyvus.

21. VVG direktorius organizuoja siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašo kartu su vietos plėtros projektiniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projektų įgyvendinimo pateikimą Vidaus reikalų ministerijai Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

STRATEGIJOS KEITIMO ORGANIZAVIMAS

22. Strategijos keitimą gali inicijuoti VVG direktorius, VVG valdyba ar VVG narių iniciatyvinė grupė (sudaryta ne mažiau kaip iš 3 narių).

23. Strategija keičiama, kai:

23.1. būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;

23.2. būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp Strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;

23.3. būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą vienam Strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus Strategijos uždavinius;

23.4. būtina patikslinti Strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti Strategijoje numatytus rodiklius.

24. Pasiūlymai dėl Strategijos keitimo teikiami raštu VVG direktoriui, kuris inicijuoja VVG valdybos posėdį dėl pasiūlymo nagrinėjimo ir teikimo tvirtinti.

25. Strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis VVG narių susirinkimas arba VVG valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

25. Patvirtintų Strategijos pakeitimų pateikimą Vidaus reikalų ministerijai organizuoja VVG direktorius.

STRATEGIJOS STEBĖSENOS ORGANIZAVIMAS

26. Strategijos stebėsenos tvarką ir ataskaitų formas tvirtina VVG valdyba. Strategijos stebėsenos procesą organizuoja VVG direktorius.

27. Strategijos stebėseną vykdoma visus kalendorinius metus: organizuojami susitikimai su vietos plėtros projektų vykdytojais, lankomasi vietos plėtros projektų įgyvendinimo vietose, siekiant identifikuoti įgyvendinimo pažangą ir problemas; kas pusmetį organizuojamas duomenų apie vietos plėtros projektų įgyvendinimo metu pasiektus rezultatus surinkimas iš vietos plėtros projektų vykdytojų, tarpinės ataskaitos parengimas ir teikimas svarstyti VVG valdybai.

27. VVG direktorius pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą organizuoja Strategijos metinės ataskaitos parengimą. Rengiant metinę ataskaitą remiamasi iš vietos plėtros projektų vykdytojų surinkta informacija ir oficialiąja statistika.

28. Metinė ataskaita turi būti parengta ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d. Metinę ataskaitą tvirtina VVG visuotinis narių susirinkimas arba VVG valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

29. VVG direktorius organizuoja Strategijos įgyvendinimo metinės ataskaitos pateikimą Vidaus reikalų ministerijai.

30. VVG baigus įgyvendinti paskutinį Strategijos veiksmą, numatytą Strategijos finansiniame plane, VVG direktorius organizuoja Strategijos įgyvendinimo galutinės ataskaitos surinkimą. Ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Galutinę ataskaitą tvirtina VVG visuotinis narių susirinkimas arba VVG valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

31. VVG direktorius organizuoja Strategijos įgyvendinimo galutinės ataskaitos pateikimą Vidaus reikalų ministerijai.

X.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS	Iš viso:	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1. TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti verslumą ir užimtumą darbo rinkoje, pasitelkiant vietos bendruomenę								
1.1. UŽDAVINYS: Įgalinti socialinę atskirtį patiriančius asmenis, teikiant jiems individualizuotas socialines paslaugas								
1.1.1. Socialinio darbo gatvėje įgyvendinimas, siekiant individualizuoti paslaugas tikslinėms grupėms	Privačios lėšos	5732,83	955,47	955,47	955,47	955,47	955,47	955,48
	Valstybės biudžeto lėšos	5304,78	884,13	884,13	884,13	884,13	884,13	884,13
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	65400,16	10900,03	10900,03	10900,03	10900,03	10900,03	10900,01
	Iš viso:	76437,77	12739,63	12739,63	12739,63	12739,63	12739,63	12739,62
1.1.2. Transporto paslaugų teikimas į/iš darbo vietos tikslinės grupės atstovams, susiduriantiems su mobilumo sunkumais	Privačios lėšos	4870,02	811,67	811,67	811,67	811,67	811,67	811,67
	Valstybės biudžeto lėšos	4500	750	750	750	750	750	750
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	55500	9250	9250	9250	9250	9250	9250
	Iš viso:	64870,02	10811,67	10811,67	10811,67	10811,67	10811,67	10811,67
1.1.3.	Privačios lėšos							

Individualizuotų krizių įveikimo paslaugų teikimas tikslinėms grupėms		12135,88	2022,65	2022,65	2022,65	2022,65	2022,65	2022,63
	Valstybės biudžeto lėšos	11229,74	1871,62	1871,62	1871,62	1871,62	1871,62	1871,64
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	138446,14	23074,36	23074,36	23074,36	23074,36	23074,36	23074,34
	Iš viso:	161811,76	26968,63	26968,63	26968,63	26968,63	26968,63	26968,61
1.1.4. Higienos ir maitinimo paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims	Privačios lėšos	2209,18	368,20	368,20	368,20	368,20	368,20	368,18
	Valstybės biudžeto lėšos	2044,22	340,70	340,70	340,70	340,70	340,70	340,72
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	25202,28	4200,38	4200,38	4200,38	4200,38	4200,38	4200,38
	Iš viso:	29455,68	4909,28	4909,28	4909,28	4909,28	4909,28	4909,28
1.1.5. Dienos užimtumo, neformalaus ugdymo paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (įskaitant savanorišką)	Privačios lėšos	9437,02	1322,84	1322,84	1322,84	1322,84	1322,84	2822,82
	Valstybės biudžeto lėšos		1224,07	1224,07	1224,07	1224,07	1224,07	

veiklą)		8732,39						2612,04
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	107657,57	15090,93	15090,93	15090,93	15090,93	15090,93	32202,92
	<i>Iš viso:</i>	125826,98	17637,84	17637,84	17637,84	17637,84	17637,84	37637,78
1.1.6. Asmeninio asistento paslaugų teikimas neįgaliesiems, įtraukiant juos į savanorišką ar darbinę veiklą.	Privačios lėšos	3506,76	584,46	584,46	584,46	584,46	584,46	584,46
	Valstybės biudžeto lėšos	3244,92	540,82	540,82	540,82	540,82	540,82	540,82
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	40005,12	6667,52	6667,52	6667,52	6667,52	6667,52	6667,52
	<i>Iš viso:</i>	46756,80	7792,80	7792,80	7792,80	7792,80	7792,80	7792,80
1.1.7. Asmeninių asistentų paslaugos neįgaliesiems sudarant galimybes darbingo amžiaus neaktyviems šeimoms nariams įsidarbinti ar	Privačios lėšos	4707,48	1034,58	1034,58	1034,58	1034,58	284,58	284,58
	Valstybės biudžeto lėšos		949,38	949,38	949,38	949,38	255,38	

pradėti asmeninę darbinę veiklą (pgl., verslo liudijimą ar pan.)		4308,26						255,36
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos		11760,09	11760,09	11760,09	11760,09		
		53448,55					3204,09	3204,10
	Iš viso:		13744,05	13744,05	13744,05	13744,05		
		62464,29					3744,05	3744,04
1.2. UŽDAVINYS: Didinti tikslinės teritorijos tikslinių grupių gyventojų darbinius, profesinius įgūdžius gerinant įsidarbinimo galimybes								
1.2.1. Darbinių įgūdžių tobulinimas pameistrystės ir savanorystės būdais	Privačios lėšos	8045,35	1340,89	1340,89	1340,89	1340,89	1340,89	1340,90
	Valstybės biudžeto lėšos	7444,63	1240,77	1240,77	1240,77	1240,77	1240,77	1240,78
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	91781,37	15296,90	15296,90	15296,90	15296,90	15296,90	15296,87
	Iš viso:	107271,35	17878,56	17878,56	17878,56	17878,56	17878,56	17878,55
1.2.2. Individualizuoti profesinių įgūdžių tobulinimo mokymai	Privačios lėšos	6282,02	1047,00	1047,00	1047,00	1047,00	1047,00	1047,02
	Valstybės biudžeto lėšos	5812,96	968,83	968,83	968,83	968,83	968,83	968,81

	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	71665,25	11944,21	11944,21	11944,21	11944,21	11944,21	11944,20
	Iš viso:	83760,23	13960,04	13960,04	13960,04	13960,04	13960,04	13960,03
1.2.3. Tarpininkavimo bei konsultavimo paslaugos, apimant mentoriavimą, profesinį orientavimą, teikimas	Privačios lėšos	4054,05	675,68	675,68	675,68	675,68	675,68	675,65
	Valstybės biudžeto lėšos	3751,35	625,23	625,23	625,23	625,23	625,23	625,20
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	46248,65	7708,11	7708,11	7708,11	7708,11	7708,11	7708,10
	Iš viso:	54054,05	9009,02	9009,02	9009,02	9009,02	9009,02	9008,95
1.3. UŽDAVINYS. Įgyvendinti darbingų neaktyvių gyventojų verslo (užimtumo) akseleravimo programas, skatinti socialinio verslo plėtrą per bendruomenes bei nevyriausybinės organizacijas.								
1.3.1. Darbo paieškos, verslo idėjos vystymo pagalbos teikimas darbingiems neaktyviems asmenims, pasitelkiant savipagalbos/problemų sprendimo grupes.	Privačios lėšos	4752,22	792,04	792,04	792,04	792,04	792,04	792,02
	Valstybės biudžeto lėšos	4397,39	732,90	732,90	732,90	732,90	732,90	732,89
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	54213,29	9035,55	9035,55	9035,55	9035,55	9035,55	9035,54

	<i>Iš viso:</i>	63362,90	10560,49	10560,49	10560,49	10560,49	10560,49	10560,45
1.3.2. Paramos socialinio verslo kūrimuisi teikimas darbingiems neaktyviems gyventojams.	Privačios lėšos	5036,59	839,43	839,43	839,43	839,43	839,43	839,44
	Valstybės biudžeto lėšos	4660,53	776,76	776,76	776,76	776,76	776,76	776,73
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	57457,47	9576,25	9576,25	9576,25	9576,25	9576,25	9576,22
	<i>Iš viso:</i>	67154,59	11192,44	11192,44	11192,44	11192,44	11192,44	11192,39
1.3.3. Verslo pradžiai reikalingos įrangos laikinas suteikimas	Privačios lėšos	3235,14	539,19	539,19	539,19	539,19	539,19	539,19
	Valstybės biudžeto lėšos	2993,58	498,93	498,93	498,93	498,93	498,93	498,93
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	36906,42	6151,07	6151,07	6151,07	6151,07	6151,07	6151,07
	<i>Iš viso:</i>	43135,14	7189,19	7189,19	7189,19	7189,19	7189,19	7189,19
1.3.4. Motyvacinių,	Privačios lėšos	6121,62	1020,27	1020,27	1020,27	1020,27	1020,27	1020,27

informacinių, darbo paieškos mokymų ir renginių organizavimas bedarbiams ir ekonomiškai neaktyviems asmenims.	Valstybės biudžeto lėšos	5664,54	944,09	944,09	944,09	944,09	944,09	944,09
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	69835,44	11639,24	11639,24	11639,24	11639,24	11639,24	11639,24
	<i>Iš viso:</i>	81621,60	13603,60	13603,60	13603,60	13603,60	13603,60	13603,60
Administracinės strategijos įgyvendinimo lėšos	Privačios lėšos	8108,10	1351,35	1351,35	1351,35	1351,35	1351,35	1351,35
	Valstybės biudžeto lėšos	7500	1250	1250	1250	1250	1250	1250
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	92500	15416,67	15416,67	15416,67	15416,67	15416,67	15416,65
	<i>Iš viso:</i>	108108,10	18018,02	18018,02	18018,02	18018,02	18018,02	18018
<i>Iš viso Strategijai įgyvendinti</i>	Privačios lėšos	88234,26	14705,72	14705,72	14705,72	14705,72	14705,72	14705,66
	Valstybės biudžeto lėšos	81589,29	13598,23	13598,23	13598,23	13598,23	13598,23	13598,14
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	1006267,71	167711,31	167711,31	167711,31	167711,31	167711,31	167711,16
	<i>Iš viso:</i>	1176091,26	196015,26	196015,26	196015,26	196015,26	196015,26	196014,96

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. H. H.' or similar, located at the bottom center of the page.